

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Маріупольський державний університет
Освітня програма	35134 Політологія. Політична аналітика та експертиза
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	052 Політологія

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	19
Повна назва ЗВО	Маріупольський державний університет
Ідентифікаційний код ЗВО	26593428
ПІБ керівника ЗВО	Трофименко Микола Валерійович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	http://www.mdu.in.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/19>

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	35134
Назва ОП	Політологія. Політична аналітика та експертиза
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Тип освітньої програми	Освітньо-професійна
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Бакалавр, Магістр (ОКР «спеціаліст»)
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	Кафедра політології та міжнародних відносин
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	<i>відсутня</i>
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	м. Маріуполь, просп. Будівельників, 129
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>не передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	<i>відсутня</i>
Мова (мови) викладання	Українська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	178231
ПІБ гаранта ОП	Гільченко Олена Леонідівна
Посада гаранта ОП	Завідувач кафедри
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	ol_gilchenko@mdu.in.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(098)-579-79-53
Додатковий телефон гаранта ОП	<i>відсутній</i>

Форми здобуття освіти на ОП	Термін навчання
заочна	1 р. 4 міс.
очна денна	1 р. 4 міс.

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

Керуючись потребою у конкурентноспроможних фахівцях у сфері політології на ринку праці, які повинні бути мобільними, кваліфікованими та вміти працювати й взаємодіяти у глобальному середовищі, виникла необхідність відкриття у 2019 р. на кафедрі міжнародних відносин та зовнішньої політики ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія. У 2019 р. відбувся перший випуск бакалаврів з політології в МДУ й опитування майбутніх випускників й здобувачів II-III курсів підтвердило необхідність відкриття нової магістерської програми з політології. При формуванні унікальності ОП та її орієнтації на аналітичну та експертну політологічну діяльність також були враховані майбутні професійні плани здобувачів та аналіз тенденцій розвитку ринку праці.

Таким чином, посилений інтерес до спеціальності зумовив у 2019 р. отримання ліцензії на освітню діяльність у сфері вищої освіти на другому (магістерському) рівні за спеціальністю 052 Політологія, відповідно до Наказу МОН України № 334-л від 17.04.2019 р.

При розробці ОП у 2019 р. було враховано досвід підготовки магістрів з політології в інших ЗВО України. Її розробниками стали досвідчені науково-педагогічні працівники (доктори політичних наук – Балабанов К.В. та Пашина Н.П., кандидат політичних наук – Гільченко О.Л.). Якісний склад науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітній процес на ОП, на 100 % складається з висококваліфікованих фахівців, які мають науковий ступінь та не менше 7 пунктів результатів професійної діяльності згідно Ліцензійних умов впровадження освітньої діяльності.

Протягом 2020-2021 н.р. було здійснено моніторинг ОП за участю внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів. Також 18.03.2021 р. Наказом МОН № 329 було затверджено стандарт вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Результатом проведеного аналізу та перегляду ОП у відповідності до стандарту стало затвердження чинної ОП Політологія. Політична аналітика та експертиза.

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року у розрізі форм здобуття освіти та набір на ОП (кількість здобувачів, зарахованих на навчання у відповідному навчальному році сумарно за усіма формами здобуття освіти)

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року		У тому числі іноземців	
			ОД	З	ОД	З
1 курс	2020 - 2021	7	6	1	0	0
2 курс	2019 - 2020	0	0	0	0	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	програми відсутні
перший (бакалаврський) рівень	1007 Політологія
другий (магістерський) рівень	35134 Політологія. Політична аналітика та експертиза
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	36993 Політологія

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	30884	6702
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	30884	6702

Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	0	0
Приміщення, здані в оренду	0	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	<i>ОПП Політологія Магістри 2021.pdf</i>	oBvYsdL9hMgOGzw9jxX/JvTnC/q2DtizYoes4rVifOs=
Навчальний план за ОП	<i>Навчальний план Політ. маг. 2021.pdf</i>	v/zCnfAOaM38budyfnQlnGE92lsKlmmkB/SbGIghGY=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія на ОПП Політологія ОС Магістр.pdf</i>	HUUVpfKPfll6R6lISm5ZusO9KTif9JR3c89BSQvygUE=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія на ОПП Політологія ОС Магістр 2.pdf</i>	wnZKHj7sCfG2zMjwEDKwxbahDWVG9UvdSkYq9lrqWyk=

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

Цілями ОП є підготовка фахівців-політологів високого рівня, здатних до політичного аналізу та експертизи, пошуку ефективних рішень різних політичних проблем з урахуванням їх наслідків для суспільства й Української держави.

Особливістю ОП є комплексний підхід, який орієнтований на спеціальну підготовку фахівців-політологів, ініціативних та здатних швидко пристосовуватись до сучасного політичного середовища, з урахуванням сучасних вимог ринку праці.

Унікальність ОП надає змогу опанувати окремі інструменти з аналізу політики, консультування та експертизи, організації прикладних досліджень з проблем політичного життя в країнах світу, Україні та регіоні.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

Цілі ОП відповідають та детермінуються місією і стратегією Маріупольського державного університету – зміцнення науково-освітнього та інноваційного потенціалу країни шляхом розвитку людського капіталу, продукування і поширення нових знань, практичне втілення євроінтеграційних прагнень Української держави (http://mdu.in.ua/Dokumenty/strategia/strategija_2021-2025.pdf).

Призначенням ЗВО є створення сприятливих умов для забезпечення якості освіти, поглиблення міжнародних зв'язків і входження до світового освітнього простору на принципах законності, прозорості, самостійності, незалежності, толерантного ставлення до учасників освітнього процесу з дотриманням вимог академічної доброчесності http://mdu.in.ua/index/msu_2012/0-77; http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/etichnij_kodeks.pdf http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/pravila_vnutrishnogo_rozporjadku_mdu.pdf ;

http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_akademichnu_dobrochesnist_v_mdu.pdf .

Відповідно загальною політикою та змістом освітньої діяльності кафедри політології та міжнародних відносин в розробці цілей ОП є надання європейської якості освіти кожному здобувачеві для забезпечення його конкурентоспроможності на вітчизняному та міжнародному наукових та освітніх ринках, що дозволить зробити позитивний внесок у суспільний поступ.

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП: - здобувачі вищої освіти та випускники програми

Інтереси та пропозиції здобувачів вищої освіти та випускників програми враховуються під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП. Моніторинг проводиться в формі:

- опитувань (http://history.mdu.in.ua/index/kafedra_mizhnarodnikh_vidnosin_ta_zovnishnoji_politiki/0-24);

- обговорення проекту ОП на засіданні кафедри із запрошенням здобувачів

(http://history.mdu.in.ua/news/na_kafedri_mizhnarodnikh_vidnosin_ta_zovnishnoji_politiki_vidbulos_obgovorennja_p_roektu_opp_politologija_na_2021_2022_n_r/2021-05-20-288);

- спільних зустрічей здобувачів зі стейкхолдерами

(http://history.mdu.in.ua/news/obgovorennja_op_politologija_politichna_analitika_ta_ekspertiza/2021-06-10-299;

http://history.mdu.in.ua/news/obgovorennja_op_ta_onp_na_zustrichi_aspirantiv_ta_studentiv_specialnosti_politologija_ta_sociologija_zi_stejkholderom_natalieju_vibornovoju/2021-03-17-244).

Обговорення актуальних питань професійної та практичної підготовки зі здобувачами вищої освіти дозволили внести суттєві корективи у зміст ОП з точки зору поглиблення практичної підготовки та перегляду переліку вибіркових дисциплін.

- роботодавці

Впроваджено практику онлайн-опитувань зацікавлених роботодавців майбутніх магістрів з політології (http://history.mdu.in.ua/index/kafedra_mizhnarodnikh_vidnosin_ta_zovnishnoji_politiki/0-24).

Протягом 2020-2021 н.р. проведено ряд зустрічей та консультації з роботодавцями з метою обговорення змісту ОП (http://history.mdu.in.ua/news/obgovorennja_op_politologija_pid_chas_zustrichi_garantiv_iz_stejjkholderom/2021-06-25-305; http://history.mdu.in.ua/news/obgovorennja_op_politologija_politichna_analitika_ta_ekspertiza/2021-06-10-299;

http://history.mdu.in.ua/news/obgovorennja_op_ta_onp_na_zustrichi_aspirantiv_ta_studentiv_sPECIALnosti_politologija_ta_sociologija_zi_stejjkholderom_natalieju_vibornovoju/2021-03-17-244).

Пропозиції зацікавлених сторін були враховані під час формування професійних компетентностей (зокрема, СК-08, СК-09), співвіднесені з програмними результатами підготовки магістра з політології (РН-09, РН-10). Відповідно до переглянутих основних компетентностей та програмних результатів (відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти) та перелічених вище професійних було оновлено й перелік освітніх компонентів професійної підготовки.

Крім того, одним з рецензентів ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» 2021 р. стала Букреєва Н. О., голова Маріупольської районної державної адміністрації.

- академічна спільнота

До обговорення проекту ОП, рецензування ОП та проведення відкритих лекцій для здобувачів було залучено партнерів кафедри з Київського університету імені Бориса Грінченка, Національного університету «Львівська політехніка», Інституту вищої освіти НАПН України, інших кафедр МДУ.

(http://history.mdu.in.ua/news/na_istorichnomu_fakulteti_obgovorili_perspektivi_rozvitku_ta_udoskonalennja_osvitnikh_program_sociologija_ta_politologija/2021-06-11-300;

http://history.mdu.in.ua/news/na_kafedri_mizhnarodnikh_vidnosin_ta_zovnishnoji_politiki_zaversheno_cikl_vidkritikh_lekcij_dlja_aspirantiv_ta_magistriv_sPECIALnosti_politologija/2021-03-24-253;

http://history.mdu.in.ua/news/narada_garantiv_z_obgovorennja_osvitno_profesijnikh_program_291_mizhnarodni_vidnosini_ta_opp_052_politologija_ta_032_istorija_ta_arkheologija/2021-02-26-227;

http://history.mdu.in.ua/news/obgovorennja_op_politologija_pid_chas_zustrichi_garantiv_iz_stejjkholderom/2021-06-25-305).

В МДУ активно розвивається практика обговорення питань сучасної підготовки фахівців із долученням освітян та експертів з європейських країн

(http://history.mdu.in.ua/news/osvitjani_chotirokh_evropejskikh_krajn_obgovorili_osoblivosti_suchasnoji_pidgotovki_studentiv/2021-04-08-266).

Крім того, одним з рецензентів ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» 2021 р. стала Луцишин Г. І. д. політ. н., професор, завідувач кафедри політології та міжнародних відносин Національного університету «Львівська політехніка».

- інші стейкхолдери

Стратегічним завданням розвитку університету є поглиблення інтеграції до європейського і світового науково-освітнього простору, тому інтереси інших стейкхолдерів, здебільшого зарубіжних, враховуються через співробітництво із закладами освіти та науковими установами України і зарубіжжя, в рамках проєктів та програм Еразмус +. Викладачі кафедри є активними учасниками міжнародних комунікацій (зарубіжні стажування, міжнародні конференції та тренінги, керівництво Інформаційним центром ЄС в м. Маріуполі та ін. заходи), що дає можливість вивчати глобальний освітній простір, його перспективи й виклики, попит та інтереси міжнародних стейкхолдерів (http://mdu.in.ua/news/docent_mdu_serghij_pakhomenko_vzjav_uchast_v_universiteti_tartu/2021-06-30-3944);

http://history.mdu.in.ua/news/osvitjani_mdu_vzjali_uchast_u_mizhnarodnomu_vorkshopi_u_ramkakh_programi_erasmus_naprjamu_imeni_zhana_mone/2021-07-21-315;

http://mdu.in.ua/news/balto_chornomorskij_zv_jazok_spivrobotniki_mdu_zvituvati_pro_realizaciju_proektu_erasmus_u_litvi/2020-01-31-3520; http://history.mdu.in.ua/news/vcheni_mdu_zvituvati_pro_realizaciju_proektu_erasmus/2019-07-01-7).

Задля вивчення шляхів адаптації вищої освіти до вимог та тенденцій ринку праці ЄС, змісту очікуваних роботодавцями країн ЄС знань і навичок, в університеті щорічно проходять Дні Кар'єри ЄС, що реалізується у рамках проєкту «Інформаційна підтримка Мереж ЄС в Україні» (https://www.youtube.com/watch?v=iKkV_GjZYZw&ab_channel=EuroQuiz).

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

Проектування цілей та змісту ОП здійснювалося на основі врахування загальнонаціональних та регіональних потреб ринку праці в контексті «Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року». При аналізі нестачі кваліфікованих кадрів у найбільш важливих галузях виявлено кадровий дефіцит в бюджетних установах, органах державного управління та місцевого самоврядування (<https://dn.gov.ua/projects/strategiya-rozvitku-doneckoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku>). Враховуюче це цілі та програмні результати навчання на ОП спрямовані на підготовку

висококваліфікованих фахівців, спроможних надавати послуги політичного аналізу та експертизи в органах державної влади та місцевого самоврядування, громадських об'єднаннях, партіях, аналітичних центрах, та професійно вирішувати комплекс поставлених задач суспільно-політичного спрямування.

При формуванні ОП були проаналізовані результати опитування роботодавців (http://history.mdu.in.ua/index/kafedra_mizhnarodnikh_vidnosin_ta_zovnishnoji_politiki/o-243).

Регіональні та ринкові тенденції та запити стейкхолдерів було враховано також за допомогою щорічного проведення на базі МДУ Дня кар'єри. Захід має на меті поширення інформації про шляхи професійного зростання та кар'єрні можливості для молоді у контексті європейської інтеграції України, компанії мають можливість знайти фахівців, а молодь - записатися на стажування або пройти співбесіду. (http://mdu.in.ua/news/na_bazi_mdu_projshov_den_kar_eri_es/2020-10-23-3732).

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

Цілі та програмні результати навчання ОП розкривають галузевий та регіональний контекст та тенденції розвитку Донецького регіону, який через розташування у зоні збройного конфлікту потребує політологічного аналізу фахівців-політологів, а також реалізації державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2268-19#Text>).

Магістри-політологи здійснюють власні дослідження в рамках держбюджетної теми кафедри «Повернення та переосвоєння тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях: сучасний стан та перспективи» 2019-2021 рр., номер держреєстрації 0119U001312 (наприклад: «Роль регіональної політичної еліти в деокупації тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей», «Регіональні політичні режими в Україні: підстави формування та особливості функціонування»).

Для практичної підготовки здобувачів вищої освіти з врахуванням галузевого та регіонального контексту укладено договори про співпрацю з такими установами, як: Маріупольська міська рада, Маріупольська районна рада, Маріупольської районної державна адміністрація, Ініціативна група «Разом», Громадська організація «Центр прикладних досліджень».

В переліку вибіркового дисциплін професійної підготовки здобувачам запропонований курс «Південно-Східний регіон України в умовах суспільно-політичної кризи», який й було обрано магістрами для вивчення в III семестрі.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

При формулюванні цілей та програмних результатів навчання ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» було враховано досвід вітчизняних та іноземних закладів вищої освіти, що пропонують близькі за змістом ОП:

- університетів-партнерів проекту Еразмус+ (Університет Вітаутаса Великого (Каунас, Литва) Університет Тарту (Естонія), Університеті імені Адама Міцкевича (Познань, Польща).

(http://mdu.in.ua/news/balto_chornomorskij_zv_jazok_spivrobotniki_mdu_zvituvati_pro_realizaciju_proektu_erasmus_u_litvi/2020-01-31-3520).

- Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного університету «Львівська політехніка» (рецензентом ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» МДУ у 2021 р. є професорка, завідувачка кафедри політології та міжнародних відносин Національного університету «Львівська політехніка», д. політ. н. Г.І. Луцишин), Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського, Київський університет імені Бориса Грінченка.

Прикладом врахування досвіду вітчизняних партнерів є наради гарантів ОП (http://history.mdu.in.ua/news/narada_garantiv_z_obgovorennya_osvitno_profesijnikh_program_291_mizhnarodni_vidnosini_ta_opp_052_politologija_ta_032_istorija_ta_arkheologija/2021-02-26-227).

Цілі та програмні результати аналогічних ОП співвідносяться з актуальною ОП, разом з тим мають змістовну специфіку, обумовлену необхідністю підготовки фахівців для формування політичного кластеру Донецького регіону.

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

Набір освітніх компонентів ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза», їх зміст, наявний між ними структурно-логічний взаємозв'язок та спадкоємність (відображено в матриці відповідності ОК результатам навчання та компетентностям магістра) дозволяють досягти програмних результатів, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН № 329 від 18.03.2021 р.).

До прикладу, на досягнення ПР 01 «Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту» спрямований зміст усіх ОК як обов'язкового циклу професійної підготовки.

Всі ОК професійного циклу підготовки мають практичне спрямування та забезпечують набуття магістрами відповідних програмних результатів. Здобувачі мають можливість опанувати спеціальні (фахові) компетентності, передбачені Стандартом вищої освіти під час проходження виробничої та переддипломної практики, виконання кваліфікаційної роботи, участі у науково-комунікативних заходах, написання статей, тез, есе, аналітичних записок.

Досягненню результатів навчання також сприяє участь магістрів у підготовці та проведенні заходів в рамках реалізації кафедральних проєктів: розробці держбюджетної теми «Повернення та переосвоєння тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях: сучасний стан та перспективи» (номер державної реєстрації 0119U001312), комплексної теми кафедри «Трансформація політичних систем країн світу в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації 0119U001313, засіданнях студентського наукового товариства «Дискусійний клуб «Виклики XXI ст.», участі у щорічній Інтернет-конференції «Тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин та світового політичного процесу» тощо.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

-

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

90

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

57

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

25

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

Предметною областю ОП є політичний аналіз як процедура, політична аналітика та експертиза як професійна діяльність. Зміст ОП відповідає об'єкту вивчення - політичні відносини між акторами та інститутами на місцевому, національному та глобальному рівні (politics, policy, polity), влада та урядування, політичні інститути та процеси, політичні трансформації, публічна політика, світова політика та політика окремих країн та регіоні, що разом забезпечують комплексну підготовку магістрів-політологів: дослідників, аналітиків, експертів.

Розподіл змісту програми і навчальний час за нормативною і варіативною частиною, за циклами підготовки, кількість навчальних годин/кредитів вивчення кожної з дисциплін і практик відповідає навчальному плану, методам, методикам та технологіям, якими має оволодіти здобувач магістерського ступеня на практиці; відповідає професійним компетентностям, яке здобувач вчиться застосовувати і використовувати у практичній діяльності. Відповідно структура та зміст компонентів програми, зорієнтовані на об'єкт вивчення і об'єкт діяльності:

- нормативні дисципліни загальної підготовки (ОК1–ОК4: Іноземна мова, Основи педагогіки вищої школи, Методологія та організація наукових досліджень, Академічне письмо) призначені для засвоєння теоретичних знань та формування практичних вмінь та навичок, необхідних здобувачеві для майбутньої професійної діяльності, зокрема в закладах вищої освіти, наукових та науково-дослідницьких установах;

- нормативні дисципліни професійної підготовки, практична підготовка та виконання кваліфікаційної роботи (ОК5–ОК13) забезпечують підготовку кваліфікованих фахівців-політологів, які володіють розгорнутими знаннями сучасної політичної теорії та практики та здатні виконувати експертно-аналітичні та консультаційні функції на регіональному, національному та міжнародному рівнях, що цілком відповідає предметній області ОП.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

Порядок формування індивідуальної освітньої траєкторій здобувачами ОП Політологія. Політична аналітика та експертиза другого (магістерського) рівня вищої освіти в МДУ здійснюється відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу у МДУ (http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_organizaciju_osvitnogo_procesu.pdf) через персональний шлях реалізації особистісного потенціалу, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувача реалізується через індивідуальний навчальний план, який складається на підставі робочого навчального плану на кожний навчальний рік і затверджується в порядку, встановленому університетом.

ОП гарантує здобувачеві вищої освіти право обирати дисципліни обсягом не менше 25% кредитів ЄКТС від

загального обсягу освітньої програми. Перелік вибіркових дисциплін щорічно оновлюється шляхом його перегляду та перезатвердження відповідно до Положення про вибіркові дисципліни у МДУ від 10.06.2020 р.

(http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_vibirkovi_disciplini_100620.pdf).

Також індивідуальна освітня траєкторія реалізується через вільне обрання здобувачами ОП теми кваліфікаційного дослідження (відповідно п.2.3. «Положення про кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти в МДУ» http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_kvalifikacijni_roboti_zdobuvachiv.pdf).

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Процедура здійснення вибору регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у МДУ» http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_organizaciju_osvitnogo_procesu.pdf та «Положенням про вибіркові дисципліни у Маріупольському державному університеті»

(http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_vibirkovi_disciplini_100620.pdf). Згідно п.1.3. даного

Положення здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти.

Вивчення дисциплін за вибором для здобувачів ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» другого (магістерського) рівня вищої освіти відбувається в 2 та 3 семестрах та становить 750 год. / 25 кредитів. До числа вибіркових освітніх компонентів включені дисципліни загальної підготовки (6 кредитів ЄКТС), здобувач має обрати 2 дисципліни з «Каталогу елективних дисциплін циклу загальної підготовки»

(http://mdu.in.ua/Ucheb/vybirkovyi/katalog_2021_18.02.pdf), які вивчаються в 2 семестрі, та 4 дисципліни професійної

підготовки (19 кредитів ЄКТС) з «Каталогу елективних дисциплін циклу професійної підготовки спеціальності 052 Політологія другого (магістерського) рівня»

(http://history.mdu.in.ua/Navch/vybirkovyi/katalog_elektiv_052_politologija_os_magistr_2020.pdf), які вивчаються в 3 семестрі.

Каталоги елективних дисциплін загальної та професійної підготовки є відкритими. Вони розробляються у відповідності до «Положення про вибіркові дисципліни у Маріупольському державному університеті» (п.3.2; 3.3; 3.4.)

Порядок формування вибіркової складової індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти визначено Розділом 4 даного Положення. Вибір дисциплін загальної підготовки відбувається після ознайомлення з Каталогами та презентаціями елективних дисциплін. Здобувачі роблять свій вибір до 01 жовтня в електронній формі (на офіційному сайті МДУ – за допомогою Google-form).

На підставі заяв здобувачів та подання факультетів, навчальним відділом формуються накази щодо створення груп для вивчення вибіркових дисциплін на наступний навчальний семестр.

Таким чином, в Маріупольському державному університеті реалізується стаття 62 розділу X Закону України «Про вищу освіту» щодо вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка магістрів здійснюється під час проходження виробничої практики в другому семестрі (9 кредитів) та переддипломної практики в третьому семестрі (3 кредити), відповідно до «Положення про проведення практик здобувачів вищої освіти МДУ», від 24.02.2021

(http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_provedennja_praktik.pdf).

Метою виробничої практики є оволодіння здобувачами сучасними методами та формами організації праці у галузі політології, формування у них на базі одержаних в університеті знань, професійних вмінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час виконання конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично оновлювати свої знання, вести наукові дослідження та творчо застосовувати отримані знання в практичній діяльності.

Метою переддипломної практики є узагальнення і вдосконалення набутих компетентностей, набуття професійного досвіду, а також збирання матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи.

Основними базами для практичної підготовки здобувачів є кафедра політології та міжнародних відносин, Маріупольська міська рада, Маріупольська районна рада та Маріупольська районна державна адміністрація.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» передбачає формування та набуття у магістрів соціальних навичок у відповідності до «Положення щодо політики розвитку soft skills в МДУ» (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_soft_skills.pdf). Дисципліни ОП загального та професійного циклів підготовки орієнтовані на результати навчання, що формують соціальні навички.

У процесі оновлення ОП формування soft skills було розширено шляхом включення в навчальний план магістрів дисципліни «Академічне письмо» загального циклу підготовки. Крім того, запропоновані в каталогах елективних дисциплін освітні компоненти загальної («Психологія конфлікту», «Професійна та корпоративна етика») та професійної підготовки («Сучасний університет у світовому та науковому просторі», «Ділове спілкування та етикет», «Політика історичної пам'яті») також формують у здобувачів не тільки професійні навички, але й міжособистісні та внутрішньо особистісні навички. Крім того, формування soft skills відбувається під час практичної підготовки.

Для розвитку соціальних навичок магістри залучаються до організації та проведення науково-комунікативних, культурно-масових заходів в МДУ, де набувають навички комунікації, лідерства, працювати в команді (Положення

про організацію та проведення науково-комунікативних заходів у МДУ (http://mdu.in.ua/Nauch/seminary-i-konf/polozhennja_naukovi_zakhodi.pdf, Положення щодо політики розвитку soft skills в Маріупольському державному університеті http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_soft_skills.pdf).

Яким чином зміст ОП урахує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт відсутній.

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Співвіднесення обсягу освітніх компонентів ОП із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти розраховується відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в МДУ (http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_organizaciju_osvitnogo_procesu.pdf) від 28.12.2020 р. Навантаження з дисципліни впродовж семестру складається з аудиторних годин, самостійної роботи, підготовки та проходження контрольних заходів, на які розподіляються кредити, встановлені для навчальних дисциплін. Відповідно до п. 3.3.9. «Положення про організацію освітнього процесу у МДУ» самостійна робота здобувача вищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Час, відведений для самостійної роботи регламентується робочим навчальним планом, який затверджується щорічно, і включає загальний графік навчального процесу і розподіл освітніх компонентів і повинен становити не менше 1/2 та не більше 2/3 від загального обсягу навчального часу для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Відповідно п. 4.2. максимальне тижневе аудиторне навантаження не повинно перевищувати 24 години. Згідно навчального плану ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» аудиторне навантаження розраховане на 1-3 семестри, в яких середня кількість годин навчальних занять на тиждень становить: 1 семестр – 18 год., 2 семестр – 22 год., 3 семестр – 15 год. Протягом обговорення ОП на засіданні кафедри здобувачі висловили своє задоволення аудиторним навантаженням.

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Дуальна освіта як форма навчання в МДУ наразі не запроваджена, тому підготовка здобувачів вищої освіти за такою формою освіти на ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» не здійснюється.

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<http://mdu.in.ua/index/vstup/0-67>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Згідно правил прийому до МДУ, прийом на навчання здійснюється в межах ліцензованого обсягу. Процедура вступу на ОП "Політологія. Політична аналітика та експертиза" спеціальності 052 «Політологія» за ОС «Магістр» регламентується Програмою вступного фахового іспиту для здобуття ОС «Магістр» зі спеціальності 052 «Політологія» (http://mdu.in.ua/PK/progr_vstup/2021/mag/052_politologija.pdf). Програма укладена НПП, залученими до реалізації освітніх програм зі спеціальності 052 «Політологія» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти та затверджена рішенням Вченої ради МДУ. Вступне випробування складається з письмового іспиту трьох рівнів: розкриття термінів, розширені питання, аналітична записка, що включає до себе елементи політичного аналізу). Зміст Програми вступного випробування на здобуття ОС «Магістр» зі спеціальності 052 «Політологія» визначений на основі базових дисциплін циклу професійної підготовки, підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за даною спеціальністю (Виборчі системи країн світу, Історія політичних вчень, Місцеве самоврядування та державне управління, Політична психологія, Політична система сучасної України тощо). Конкурсний відбір здійснюється за результатами вступних випробувань у відповідності з Правилами прийому до МДУ.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюється:

- Інструкцією про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у Маріупольському державному університеті (Наказ МДУ № 239 від 09.07.2019, протокол засідання Вченої ради МДУ № 11 від 27.06.2019) (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/instrukcija_pro_porjadok_viznachennja_akademichnoj.pdf);
- Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у маріупольському державному університеті, та надання їм академічної відпустки (Наказ МДУ 21.05.2021 № 163)

(http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_porjadok_vidrakhuvannja-pererivann.pdf);
Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у Маріупольському державному університеті (Наказ МДУ № 350 від 10.11.2016)
(http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_porjadok_realizacii_prava_na_akad.pdf).

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

На даній ОП таких випадків не було

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

У Маріупольському державному університеті процедура визнання результатів навчання, отриманих здобувачами у неформальній освіті, регулюється Порядком визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (Наказ МДУ № 93 від 06.04.2020, протокол Вченої ради МДУ № 7 від 01.04.2020) (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/porjadok_viznannja_neformalna_osvita.pdf).

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

Згідно п.3 «Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті» (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/porjadok_viznannja_neformalna_osvita.pdf) на ОП впроваджується практика визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. До деканату із заявою звернулась здобувачка вищої освіти другого курсу ОС Магістр ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» Чульська Катерина, яка виявила бажання щодо визнання результатів, отриманих у Школі політичної аналітики НаУКМА, де пройшла курс «Аналітичний центр: інструкція з експлуатації» та отримала сертифікат учасника обсягом 5 кредитів. Здобувачка просить визнати отримані результати в цілому для навчальної дисципліни «Політичне консультування» (вибіркова дисципліна професійного циклу, обсягом 4 кредити). Заява погоджена гарантом ОП, до неї додано сертифікат. На момент подання звіту самооаналізу відбувається розгляд заяви та формується комісія для визнання результатів, отриманих у неформальній освіті.

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

Форми та методи навчання і викладання в МДУ реалізуються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу (№326 від 28.12.2020, http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_organizaciju_osvitnogo_procesu.pdf). Форми та методи навчання на ОП є практично спрямованими, націленими на досягнення програмних результатів навчання через опанування здобувачами змісту ОК. Вони представлені лекціями; семінарськими/практичними заняттями; самостійною роботою (індивідуально-дослідні завдання та проекти); роботою з науковим керівником кваліфікаційних робіт (консультації, обговорення проміжних результатів досліджень); інтеграцією до наукового співтовариства (участь у семінарах, конференціях, публікація результатів досліджень). Під час аудиторних занять використовуються інтерактивні методи навчання: дискусії, мозковий штурм, ділові ігри, колоквіуми, які дозволяють здобувачам засвоїти комунікативні ОК. Самостійна робота забезпечує інтелектуальну незалежність здобувача, навички самоорганізації, ведення проектів, вміння планувати свій час. Відповідність форм та методів навчання і викладання програмним результатам навчання окремо за кожним ОК прописується в робочих програмах навчальних дисциплін, форма яких передбачає корелювання результатів навчання за дисципліною з програмними результатами навчання ОП (Таб. 3.6. Матриця відповідності визначених ОП результатів навчання та компетентностей).

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Студентоцентризований підхід у МДУ та в освітньому процесі заявленої ОП реалізується через:

- участь здобувачів у формуванні ОП шляхом систематичного моніторингу якості освітніх послуг (щорічні анкетування «Аналіз якості вищої освіти» (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdFSjQYQTNwfdtZeR3xN-o_RYf7EYsNro9lsioK9sEoR7SgLw/viewform));
- гнучкі навчальні траєкторії (вибір навчальних дисциплін не менше 25%);
- використання зручних для здобувачів форм та методів надання освітніх послуг, зокрема мобільності;
- повага й увага до здобувачів та їхніх потреб (створення належних умов для роботи над кваліфікаційними дослідженнями, публікації наукових результатів);
- забезпечення дослідницької автономії здобувача;
- участь магістрів у формуванні освітньої політики факультету (через членство у дорадчих та управлінських органах

факультету, зокрема, студентській раді та конференції трудового колективу);

- наявність належних процедур реагування на скарги здобувачів відповідно до Процедури вирішення конфліктних ситуацій на факультетах;

Результати анкетування «Аналіз якості вищої освіти» показали, що абсолютна більшість студентів (95%) задоволені рівнем викладання в університеті

(http://mdu.in.ua/Dokumenty/jakistosvity/monitoring/zvit_pro_opituvannja_shhodo_jakosti_2019-2020.pdf).

Кожного семестру в університеті проводиться анкетування «Якість викладання навчальних дисциплін», результати яких є у вільному доступі (http://mdu.in.ua/Dokumenty/jakistosvity/monitoring/zvit_opit_shhodo_jakosti_vikladanja_2sem-2020-2021.pdf).

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Відповідність методів навчання та викладання на ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» принципам академічної свободи забезпечується через:

- вибір власної траєкторії навчання (вибір навчальних дисциплін) та досліджень;

- вибір методології, яка не суперечить діючому законодавству;

- вільне висловлення власної думки (публічні виступи, дебати, участь у конференціях) та презентація результатів наукових досліджень (публікації) за умов дотримання академічної етики;

- членства у наукових товариствах та спілках: студентське наукове товариство «Дискусійний клуб «Виклики XXI ст.», (<https://www.facebook.com/IRFADep>), ГО «Ліга політологів-міжнародників «Дипкорпус»

(<https://www.facebook.com/mrpldipcorpus>).

Відповідність методів навчання та викладання академічній свободі науково-педагогічних працівників забезпечується через:

- розробку авторських робочих програм навчальних дисциплін,

- форм, методів, засобів навчання й оцінювання рівня знань магістрів;

- можливість творчого наповнення змісту дисциплін, їх щорічного оновлення;

- вільне обрання способів викладання, зокрема із застосуванням сучасних технологій;

- право на участь у розробці освітніх програм, навчальних планів, методичних матеріалів;

- право на вибір підручників, навчальних посібників, наукових матеріалів відповідно до освітньої програми та в порядку, встановленому законодавством про освіту.

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

Забезпечення інформованості здобувачів щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів здійснюється через вільний доступ до оприлюднених ОП, робочих програм, методичних рекомендацій до певних видів і форм навчальної роботи.

Інформація про графік навчального процесу на поточний навчальний рік розміщується оприлюднюється на сайті МДУ на початку навчального року, графік екзаменаційної сесії – до початку сесії.

Доступ до інформаційних джерел за ОК магістри отримують на Навчальному порталі MOODLE МДУ на початку навчання через присвоєння персонального логіну і паролю. На початку вивчення певного освітнього компоненту викладач надає здобувачам усю необхідну інформацію щодо змісту, процедури, результатів навчання, видів, форм та методів роботи, контрольних заходів, рекомендованих інформаційних джерел.

Ознайомлення здобувачів зі змістом та результатами практичної підготовки здійснюється у форматі установчих та підсумкових конференцій.

Проміжкові підсумки набутих результатів навчання здійснюються відповідно до індивідуального плану здобувача, графіка навчального процесу. Дана інформація завчасно доводиться до відома здобувачів в інтерактивному та друкованому форматі.

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

Специфіка ОП передбачає володіння навичками розробки та реалізації наукових та прикладних проєктів у сфері політології. До циклу загальних дисциплін включено ОК «Методологія та організація наукових досліджень» та «Академічне письмо», через викладання яких, в тому числі, формуються дослідницькі компетентності здобувачів. Тематика кваліфікаційних досліджень магістрів враховується при розробці тем самостійної роботи та проблематики індивідуальних завдань. Дисципліна «Іноземна мова» надає здобувачам можливість використовувати в наукових дослідженнях іноземні джерела. Переддипломна практика здійснюється за проблематикою науково-дослідних інтересів здобувачів та передбачає, в тому числі, збирання матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи. Здобувачі ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» беруть участь у I та II турах Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з політології. У 2021 р. магістр Чульська Катерина отримала Грамоту у номінації «Кращий знавець теорії політики» у II етапі II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з політології, який проходив 15-16 квітня 2021 р. в Уманському державному педагогічному університеті ім. Павла Тичини.

Результати досліджень магістрів можуть бути оприлюднені у науковому виданні Віснику МДУ Серія: Історія. Політологія (категорія «Б») (<http://visnyk-politologia.mdu.in.ua/>), матеріалах конференцій та круглих столів (http://mdu.in.ua/index/materiali_konferencij/0-147). У МДУ створено Електронний інституційний репозитарій (eIR MSU), який забезпечує постійний та надійний доступ до наукових досліджень викладачів, співробітників, аспірантів та студентів МДУ (<http://91.250.23.215:8080/jspui/>).

Здобувачі ОП залучені до участі в студентському науковому товаристві «Дискусійний клуб «Виклики XXI ст.»

(<https://www.facebook.com/IRFADep>) та ГО «Ліга політологів-міжнародників «Дипкорпус» (<https://www.facebook.com/mrpldipcorpus>), які є платформами для презентації та обміну результатами наукових досліджень.

Магістри беруть участь у виконанні науково-дослідних тем кафедри: держбюджетна тема «Повернення та переосвоєння тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях: сучасний стан та перспективи» (номер державної реєстрації 0119 U 001312 (2019-2021 рр.) та комплексна тема «Трансформація політичних систем країн світу в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації 0119U001313 2019-2021 рр. (<http://history.mdu.in.ua/index/mvzp/0-14>); у щорічній Декаді студентської науки (Секція Трансформація політичних систем світу в умовах глобалізації http://mdu.in.ua/Nauch/Konf/2021/dekada-2021/zbirka_tez_dekadi_if_2021.pdf) та міжнародній Інтернет-конференції «Тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин та світового політичного процесу» (http://mdu.in.ua/Nauch/Konf/2020/Zbirnyk_TRSSMVSPP_20.pdf).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

РПНД розробляються для кожної освітньої програми на термін дії навчального плану відповідно до «Положення про робочу програму навчальної дисципліни у МДУ»

(http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_robocchu_programu_navchalnoj_disci.pdf). За результатами викладання дисципліни у наступні роки автори вносять зміни з метою поліпшення якості викладання, повного відображення сучасного стану науки та практики.

Оновлення освітніх компонентів ОП забезпечується через кореляцію навчальних дисциплін з науковими інтересами викладачів, з проблематикою їх стажувань, участю у програмах академічної мобільності, науковими публікаціями, апробацією результатів науково-дослідної роботи на наукових та науково-практичних конференціях, форумах, круглих столах тощо.

Приклади оновлення змісту освітніх компонентів на основі наукових досягнень:

- за результатами проходження стажування у Балтійському науково-дослідному інституті проблем трансформації економічного простору (м. Ріга, Латвія) на тему «Інноваційні освітні технології: досвід країн Європейського Союзу та його впровадження в підготовку фахівців з політології та управління» у 2017 р. професор Пашина Н.П. розробила зміст освітньої компоненти «Політична комунікація»;

- досвід, здобутий протягом участі у міжнародному академічному воркшопі у рамках проекту програми Еразмус+ на прями імені Жана Моне «Відбудова потенціалу європейських студій на українських територіях, що постраждали від конфлікту: осмислюючи виклики та генеруючи рішення» було використано при розробці ОК «Політичне консультування» доцент Гільченко О.Л.

- наукова публікація у наукометричній базі Scopus у 2020-2021 р. стала основою для оновлення тематичного модуля «Теоретичні основи сучасної зарубіжної політології» в дисципліні «Сучасна зарубіжна політологія» доцента Светлакової М.А.;

- за результатами міжнародних стажувань доцента кафедри Пахоменко С.П. до переліку вибіркокових дисциплін у 2020-2021 н.р. у включено ОК «Політика історичної пам'яті», зміст якої базується на матеріалах, опрацьованих в період стажування в Латвійському університеті та університеті Тарту (Естонія);

- зміст освітньої компоненти «Методологія та організація наукових досліджень» було оновлено за результатами стажування Грідіної І.М. у Школі політичної аналітики НаУКМА в рамках проекту «Developing collaboration between universities, civil society, and local government through the creation of a network of university think tanks» тощо.

Питання вдосконалення основних компонентів ОП з урахуванням задоволення потреб роботодавців обговорюються під час зустрічей зі стейкхолдерами

(http://history.mdu.in.ua/news/zustrich_iz_stejkholderom_katerinoju_trimoju/2020-06-11-154;

http://history.mdu.in.ua/news/vikladachi_aspiranti_ta_studentsi_istorichnogo_fakultetu_mdu_zustrilis_z_deputatom_ve_rkhovnoji_radi_ukrajini_lubincem_dmitrom_valerijovichem/2020-02-25-111).

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

Інтернаціоналізація навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП реалізується через:

- низку двосторонніх договорів про співпрацю із зарубіжними ЗВО (<http://mdu.in.ua/index/ugody/0-13>);

- міжнародний проект Еразмус+ «Переосмислення регіональних досліджень: Балто-Чорноморський зв'язок» (http://mdu.in.ua/index/programma_erasmus/0-287);

- міжнародні стажування викладачів (Пашина Н.П. - Балтійський науково-дослідний інститут проблем трансформації економічного простору (м. Ріга, Латвія), Пахоменко С.П. – Інститут політичних досліджень ім. Йохана Скітта м. Тарту, Естонія) тощо.

- участь у міжнародних зарубіжних конференціях, форумах, семінарах;

- публікації у наукових виданнях з політології, які індексуються в Scopus та/або Web of Science, усі викладачі кафедри мають такі статті (http://history.mdu.in.ua/kaf/MO/spisok_naukovikh_prac.pdf);

- залучення до наукового процесу провідних фахівців-політологів із зарубіжних ЗВО

(http://history.mdu.in.ua/news/v_disput_klubi_vikliki_xxi_stolittja_obgovorjuvali_perspektivi_evroskepticizmu_ta_populizmu/2021-03-01-228),

(http://history.mdu.in.ua/news/na_kafedri_mizhnarodnikh_vidnosin_ta_zovnishnoji_politiki_vidbuvsja_naukovij_seminar_socialni_merezhi_jak_instrument_volonterstva_v_ukrajini/2021-02-19-219) та інші;

- відкритий доступ через наукову бібліотеку МДУ до міжнародних науково-інформаційних ресурсів: Scopus, Web of Science, ScienceDirect, "Window on America тощо (<http://slibr.mdu.in.ua/>).

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

У МДУ затверджено та діє Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_organizaciju_kontrolju_ta_ocinjuva.pdf), яке є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти і встановлює сукупність організаційно-методичних заходів щодо перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти, набуття ними фахових компетентностей. Основними формами оцінювання знань здобувачів є вхідний (попередній), поточний, рубіжний (тематичний, модульний), підсумковий, контроль залишкових знань.

Вхідний (попередній) контроль проводиться з метою визначення здатності здобувача до вивчення навчальної дисципліни; виявлення залишкових знань із раніше вивчених суміжних дисциплін, які необхідні для успішного засвоєння даної дисципліни.

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять, а також за результатами виконання завдань для самостійної роботи. Він включає бали за роботу на семінарських, практичних, лабораторних та індивідуальних заняттях, а також оцінювання всіх видів самостійної роботи, запланованих у робочій програмі навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи для оцінювання результатів опанування змістовими модулями.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на окремих його завершальних етапах. Він є обов'язковою формою контролю, що дозволяє визначити ступінь досягнення здобувачами запланованих робочою програмою навчальної дисципліни (практики) результатів навчання. ОП визначає форму семестрового контролю, що відображається в навчальному плані. У ході поточного та підсумкового контролю викладач враховує необхідність перевірки програмних результатів навчання, закріплених за даною дисципліною відповідно до ОП та робочою програмою та складає питання з урахуванням даних вимог.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Прозорість і зрозумілість форм контролю і критеріїв оцінювання навчальних досягнень забезпечується Положенням про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_organizaciju_kontrolju_ta_ocinjuva.pdf) і відображена у робочих програмах.

На початку вивчення освітньої компоненти викладач пояснює здобувачам форми та порядок проведення контрольних заходів і надає інформацію про сутність форм поточного та семестрового контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Загальна оцінка, за оволодіння окремим компонентом ОП складається з: роботи на семінарських (практичних) заняттях, обов'язкових та за вибором завдань, підготовки індивідуальних завдань, які є різнорівневими та обираються здобувачем, виходячи з тематики студентських наукових досліджень; виконання модульної контрольної роботи, бали за підсумковий контроль. Питання до підсумкового контролю відповідають змісту певного компонента ОП та дають можливість оцінити ступінь сформованості компетентностей, передбачених ОП для кожного компоненту, а також ступінь досягнення результатів навчання. Оцінювання результатів навчання здобувачів в університеті здійснюється за 100-бальною шкалою. Критерії оцінювання різних видів робіт зазначаються у робочих програмах освітніх компонентів ОП.

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?

Форма проведення семестрового контролю (усна, письмова, комбінована, тестування тощо), зміст і структура контрольних завдань та критерії оцінювання доводяться до відома здобувачів на початку семестру (на 1-му занятті певної навчальної дисципліни). Також вказується адреса електронного ресурсу (на платформі <http://moodle.mdu.in.ua/>), де можна самостійно ознайомитися з цією інформацією. Збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється засобами анкетування у межах кожного компонента ОП окремо (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_opituvannja_stejkholderiv10.06.20.pdf).

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» 2021 р. була розроблена на основі Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 052 Політологія, затвердженого наказом МОН України від 18.03.2021 р., відповідно до якого атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Таким чином, актуальна ОП відповідає вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія для другого (магістерського) рівня.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедура проведення контрольних заходів у МДУ регулюється «Положенням про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у Маріупольському державному університеті», Положенням про організацію освітнього процесу, Положення про порядок створення та організацію роботи

Екзаменаційної комісії, які знаходяться у вільному доступі на офіційній сторінці Маріупольського державного університету за посиланнями:

- http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_organizaciju_kontrolju_ta_ocinjuva.pdf
- http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennja/polozhennja_pro_organizaciju_osvithogo_procesu.pdf
- http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_ek.pdf

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Порядок забезпечення об'єктивності оцінювання навчання здобувачів, а також оскарження процедури проведення та/або результатів контрольних заходів визначений у «Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ»

(http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_organizaciju_kontrolju_ta_ocinjuva.pdf).

Разом з цим у МДУ затверджено Етичний кодекс, в якому зазначені основні засади діяльності МДУ. З метою сприяння дотриманню учасниками освітнього процесу положень цього Кодексу та розв'язання конфліктних ситуацій в МДУ створено постійно діючу Комісію з питань дотримання Етичного кодексу МДУ, яка є незалежним органом і керується у своїй діяльності Конституцією України, законодавством у сфері освіти та вищої освіти, актами МОН України, Статутом, Правилами внутрішнього розпорядку, іншими нормативними документами МДУ.

В МДУ розроблено Процедуру вирішення конфліктних ситуацій на факультетах

(http://mdu.in.ua/publ/procedura_virishennja_konfliktnikh_situacij_na_fakultetakh/1-1-0-127), що є додатком до Положення про факультет МДУ й знаходиться у відкритому доступі на сайті МДУ. З метою врегулювання конфлікту інтересів на факультетах створено Комісії з вирішення конфліктних ситуацій. Випадків застосування подібних процедур на ОП не було.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

З метою подальшого забезпечення студентоцентрованого підходу оновлено Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ

(http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_organizaciju_kontrolju_ta_ocinjuva.pdf), яке, зокрема, передбачає, що:

- здобувач вищої освіти складає екзамен (залік) не більше двох разів із урахуванням неявки на відповідну форму підсумкового контролю без поважних причин. Утретє здобувач вищої освіти складає екзамен (залік) комісії з трьох науково-педагогічних працівників (зокрема, завідувача кафедри, викладачів, що проводили лекційні та практичні (семінарські, лабораторні) заняття), створеній за розпорядженням декана факультету;
  - здобувач вищої освіти має право на повторне складання контрольного заходу з метою покращення отриманої раніше оцінки. Повторне складання для покращення раніше отриманої оцінки здійснюється за дозволом ректора на підставі заяви здобувача в період ліквідації академічної заборгованості.
- Випадків застосування подібних процедур на ОП не було.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_organizaciju_kontrolju_ta_ocinjuva.pdf та затвердженої процедури оскарження результатів проведення контрольних заходів, здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів в МДУ, у разі подання заяви здобувачем щодо оскарження процедури проведення або результату контрольного заходу з навчальної дисципліни (апеляції), розпорядженням декана факультету створюється апеляційна комісія.

Також відповідно до п.6. Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у Маріупольському державному університеті у випадку незгоди з оцінкою випускник має право подати апеляцію, у зв'язку з цим наказом ректора створюється комісія з розгляду апеляції. Комісія може запропонувати ректору університету ініціювати скасування відповідного рішення Екзаменаційної комісії, створення нової ЕК і проведення нового засідання в присутності представників комісії з розгляду апеляції.

Випадків застосування подібних процедур на ОП не було.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Політику і процедури дотримання академічної доброчесності в МДУ викладено в таких документах:

- Кодекс академічної доброчесності МДУ;
- Положення про академічну доброчесність в МДУ (затверджено протоколом ВР МДУ від 17.05. 2018 № 203, введено в дію наказом МДУ від 29.05.2018 №203). Положення знаходиться за посиланням http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennja/polozhennja_pro_akademichnu_dobrochesnist_v_mdu.pdf ;
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчально-методичних працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти МДУ у новій редакції (затверджено протоколом Вченої ради від 25.11.2020 №6, введено в дію наказом МДУ 30.11.2020 №302) (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_zapobigannja_ta_vijavlen_akadem_pl.pdf);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах студентів МДУ у новій редакції (затверджено протоколом Вченої ради від 25.11.2020 №6, введено в дію наказом МДУ 30.11.2020 №302) (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_zapobigannja_ta_vijavlennja_studen.pdf);

- Етичний кодекс (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/etichnij_kodeks.pdf).

Робочі програми кожної дисципліни у розділі «Політика навчальної дисципліни» мають роз'яснення щодо понять, засад, стандартів, принципів дотримання академічної доброчесності, зокрема політики її впровадження в МДУ.

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

З 2016 р. створено Інституційний репозитарій МДУ (електронний архів праць викладачів) (<http://91.250.23.215:8080/jsrui/>). - Укладено Договір про співпрацю №25/Об від 25.06.2018 р. до 31.12.2025 р. з Unicheck. Предмет договору: перевірка наукових робіт здобувачів, досліджень на здобуття ступенів доктора філософії та доктора наук, кваліфікаційних робіт здобувачів. - Створено окремий розділ на сайті університету, присвячений академічній доброчесності, у якому також на постійній основі розміщено опитування щодо дотримання принципів академічної доброчесності Сторінка 15 <https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtV1-dsENos1SCDRHfUpGia1YkIglgQK8jo/edit> ; - Розроблено QR-код для здобувачів вищої освіти з метою поширення в університеті принципів академічної доброчесності - На сайті університету розміщено посилання на безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт - EduBirdie (<https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>).

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

МДУ популяризує академічну доброчесність шляхом ознайомлення здобувачів із відповідними Положеннями в МДУ (http://mdu.in.ua/index/akademichna_dobrochesnist/0-224) через проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи на міжкафедральних науково-методичних семінарах (http://history.mdu.in.ua/news/vikladachi_mdu_vzjali_uchast_u_mizhkafedralnomu_naukovo_metodichnomu_seminari_z_pitan_akademichnoji_dobrochesnosti/2020-02-26-113); http://history.mdu.in.ua/news/na_istorichnomu_fakulteti_vidbuvsja_mizhkafedralnij_naukovo_metodichnij_seminar_z_pitan_akademichnoji_dobrochesnosti/2021-01-28-202) та кафедральних методичних семінарах (http://history.mdu.in.ua/news/na_kafedri_mizhnarodnikh_vidnosin_ta_zovnishnoji_politki_vidbuvsja_metodichnij_seminar_na_temu_akademichna_dobrochesnist_akademichnij_plagiat/2021-02-17-211) з питань наукової етики, академічної доброчесності, запобігання та виявлення плагіату в кваліфікаційних роботах і наукових працях. Наукова бібліотека МДУ має постійно діючий та оновлюваний ресурс з питань академічної доброчесності (http://slibr.mdu.in.ua/index/ad_zahalna_informatsiia/0-371), співробітники бібліотеки систематично проводять лекції, присвячені академічній доброчесності, для викладачів та здобувачів вищої освіти (<https://www.youtube.com/watch?v=gYoPGGb7glc>), РП навчальних дисциплін «Методологія та організація наукових досліджень» та «Академічне письмо», що передбачені ОП, включають окремі теми з питань засад, принципів та критеріїв академічної доброчесності.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

МДУ проводить політику нульової толерантності щодо проявів порушення академічної доброчесності. Організаційні принципи роботи Комісії з питань академічної доброчесності та відповідальність за порушення академічної доброчесності як з боку здобувачів вищої освіти, так і з боку НПП викладені у Положенні про академічну доброчесність в МДУ (затверджено протоколом Вченої ради МДУ від 17.05.2018 № 203, введено в дію наказом МДУ від 29.05.2018 №203). Положення знаходиться у вільному доступі на офіційній сторінці МДУ за посиланням (http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_akademichnu_dobrochesnist_v_mdu.pdf). Випадків порушення академічної доброчесності на ОП не було.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Зарахування НПП на роботу до МДУ здійснюється за конкурсним відбором відповідно до «Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП, обрання за конкурсом та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у МДУ», яке знаходиться у вільному доступі (http://mdu.in.ua/index/konkurs_vakansii/0-129). При відборі враховуються навчально-методичні та наукові досягнення кандидатів, відповідність отриманої вищої освіти, наукових ступенів та вчених звань профілю викладання, кількість наукових праць за останні п'ять років у фахових виданнях, зокрема, внесених до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection, проходження підвищення кваліфікації в Україні та за кордоном. Також враховується щорічне рейтингове оцінювання викладачів, яке проводиться згідно «Положення про щорічне рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Маріупольського державного університету» від 21.05.2021 (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_shhorichne_rejtingove_ocinjuvannja.pdf). Процес конкурсного відбору має відкритий характер з відповідним висвітленням на сайті МДУ.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Кафедрою політології та міжнародних відносин проводяться різні види заходів із залученням роботодавців: - організація зустрічей потенційних роботодавців у сфері політологічної та експертно-аналітичної діяльності зі здобувачами (http://history.mdu.in.ua/news/obgovorennja_op_politologija_pid_chas_zustrichi_garantiv_iz_stejkkholderom/2021-06-25-305; http://history.mdu.in.ua/news/obgovorennja_op_politologija_politichna_analitika_ta_ekspertiza/2021-06-10-299; http://history.mdu.in.ua/news/zustrich_iz_predstavnikami_estonsko_ukrajinskoji_programi_spivpraci_v_sferi_rozvitku_stijka_ukrajina/2021-06-01-296; http://history.mdu.in.ua/news/obgovorennja_op_ta_onp_na_zustrichi_aspirantiv_ta_studentiv_specialnosti_politologija_ta_sociologija_zi_stejkkholderom_natalieju_vibornovoju/2021-03-17-244) тощо; - залучення до моніторингу ОП роботодавців через проведення опитування (Анкетування відповідності вимог або критеріїв роботодавців до випускників освітньої програми «Політологія. Політична аналітика та експертиза» https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd_vV4L_O6uJ5y_hFLV2gIXzsBcHLZvWzLUonWfYziWTFvLLA/viewform); - рецензентом ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» виступила голова Маріупольської районної державної адміністрації Букреєва Н. О.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Навчальний процес на ОП здійснюється із залученням до аудиторних занять експертів з окремих актуальних питань політології.

До викладання окремих модулів навчальних дисциплін на ОП залучаються потенційні роботодавці: голова Маріупольської районної державної адміністрації Букреєва Н. О. (навчальна дисципліна «Політична експертиза», разом із доцентом Константиною Ю.В.), депутат Верховної Ради Лубінець Д.В. (навчальна дисципліна «Технологія політичного процесу», разом із доцентом Трофименко А.В.).

У 2020-2021 р. започаткована практика проведення циклів відкритих лекцій в галузі політології. До аудиторних занять залучаються професіонали практики, викладачі інших ЗВО, на основі договорів про співробітництво. Графік відкритих лекцій затверджується на засіданні кафедри (на II семестр 2020-2021 р. затверджено протоколом № 9 від 17.02.21 р. п.7.1.)

У березні 2021 р. проведено цикл лекцій, на яких здобувачі посилили свою фахову підготовку.

(http://history.mdu.in.ua/news/na_specialnosti_politologija_ii_ta_iii_rivniv_vishhoji_osviti_rozпочato_cikl_vidkritikh_lekcij_fakhivciv_politologiv_providnikh_zvo_ukrajini/2021-03-16-241;

http://history.mdu.in.ua/news/zovnishnja_vidkrita_lekcija_z_viborchikh_tekhnologij_dlja_zdobuvachiv_vishhoji_osviti_specialnosti_politologija/2021-03-19-249;

http://history.mdu.in.ua/news/na_kafedri_mizhnarodnikh_vidnosin_ta_zovnishnoji_politiki_zaversheno_cikl_vidkritikh_lekcij_dlja_aspirantiv_ta_magistriv_specialnosti_politologija/2021-03-24-253).

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

Відповідно до «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників МДУ», затвердженого протоколом Вченої ради МДУ від 23.12.2020 № 7

(http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_pidvishhennja_kvalifikaciji_praciv.pdf) обсяг підвищення кваліфікації протягом п'яти років не може бути меншим, ніж шість кредитів ЄКТС. В МДУ функціонує Центр підвищення кваліфікації та післядипломної освіти, яким розроблено низку курсів, спрямованих на професійний розвиток викладача, зокрема: «Розвиток професійної компетентності педагогічних працівників ЗВО», «Розробка дистанційного курсу» тощо.

Викладачі, задіяні до навчального процесу на ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза», за останні 5 років отримали сертифікати про підвищення кваліфікації у: Національній академії педагогічних наук України, Сумському державному університеті. Крім вітчизняних установ викладачі проходили підвищення кваліфікації у закордонних закладах (Балтійському науково-дослідному інституті проблем трансформації економічного простору) та беручи участь в програмах Еразмус +. Окрім підвищення кваліфікації ЗВО стимулює викладачів до участі в експертній науковій і навчальній діяльності. Викладачі ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» є членами Спеціалізованої вченої ради МДУ К 12.093.02 за спеціальністю 23.00.02 – політичні інститути та процеси та членами редакційних колегій вітчизняних і зарубіжних наукових журналів.

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

Щорічно в МДУ проводиться моніторинг якості наукової та педагогічної діяльності (визначається рейтинг) викладачів. За його підсумками здійснюється гнучка система заохочень (грамоти, ректорські подяки, преміювання, частково відшкодовуються витрати на публікації Scopus та Web of Science тощо).

Стимулювання викладачів здійснюється відповідно до Положення про матеріальне заохочення науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти МДУ за високий рівень результатів наукової роботи (http://mdu.in.ua/Dokumenty/obgovorennia/2020/polozhennja_pro_stimuljuvannja_naukov_d-ti_v_mdu.pdf).

МДУ сприяє розвитку викладацької майстерності викладачів. Так, багато років реалізується університетський проєкт «Школа педагогічної майстерності викладачів МДУ», який забезпечує підвищення психолого-педагогічної і методичної компетентності НПП, сприяє їх професійному самовдосконаленню та професійному зростанню (Положення про Школу педагогічної майстерності викладачів Маріупольського державного університету http://mdu.in.ua/СРКРО/shkola_pedagogichnoji_majsternosti_vikladachiv.pdf) (http://mdu.in.ua/news/kurs_molodogo_bijcja_vikladachi_mdu_zavershili_kursi_shkoli_pedagogichnoji_majsternosti/2019-04-05-3002).

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

Фінансові ресурси МДУ складаються з фінансування із загального фонду Держбюджету та надходжень спеціального фонду. Фінансування із загального фонду Держбюджету надається для покриття витрат, пов'язаних з навчанням студентів за державним замовленням. Надходження спеціального фонду університету складаються від надання платних послуг та отриманням грантів та цільових коштів на виконання окремих доручень.

Показники фінансових ресурсів, матеріально-технічної бази, інформаційного забезпечення освітньої діяльності МДУ свідчать, що вони відповідають нормативним вимогам щодо забезпечення освітнього процесу. МДУ розміщується у 5 навчальних корпусах. Загальна площа університету - 30883,6 кв.м. Навчальна площа приміщень - 6702,5 кв.м. Показник забезпечення навчальними приміщеннями відповідає нормативним вимогам Ліцензійних умов.

Інформаційне забезпечення освітньої діяльності формується на основі наукової бібліотеки, фонд якої складає більше 160 000 одиниць зберігання. Викладачі та аспіранти мають доступ до електронних баз та мережевих електронних ресурсів вільного доступу, що цілком задовольняє інформаційні потреби учасників освітнього процесу (<http://slibr.mdu.in.ua/>).

На офіційному сайті МДУ (<http://mdu.in.ua/>) розміщується, оновлюється та підтримується в актуальному стані інформація, що підлягає оприлюдненню.

Соціально-побутова інфраструктура МДУ включає Наукову бібліотеку, медичний пункт, їдальні та буфети, гуртожиток на 450 місць, спортивний комплекс.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

Усі навчальні корпуси є капітальними будівлями, що відповідають вимогам ДБНіП, санітарним нормам, вимогам щодо пожежної безпеки, охорони праці. Університет має добре розвинену соціальну інфраструктуру. Здобувачі мають можливість проживати та навчатися в гуртожитку, користуватися комп'ютерними класами, спортивним комплексом, буфетами, медпунктами, інформаційними ресурсами, мають доступ до мережі Інтернет, через Wi-Fi підключення.

З метою вивчення потреб і проблем здобувачів у МДУ проводяться опитування: про якість вищої освіти в МДУ (http://mdu.in.ua/index/jakist_osvity/o-276); наприкінці кожного семестру - про якість викладання навчальних дисциплін на ОП; серед стейкхолдерів та серед випускників (http://history.mdu.in.ua/index/kafedra_mizhnarodnikh_vidnosin_ta_zovnishnoji_politiki/o-24). Результати опитування обговорюються на засіданнях кафедри, науково-методичній комісії факультету та науково-методичній раді МДУ, під час зустрічей із стейкхолдерами. Так, проєкт ОП 2021 р. обговорювався на кафедрі за участю здобувачів (протокол засідання кафедри № 13 від 18.05.2021 п. 5).

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

Освітнє середовище Маріупольського державного університету є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою «Політологія. Політична аналітика та експертиза». Освітня діяльність у МДУ спрямована на створення умов для особистого розвитку і творчої самореалізації майбутніх фахівців, формування національних та загальнолюдських цінностей, створення рівних можливостей для молоді у здобутті якісної освіти, підготовки до життя і праці в сучасних умовах, розроблення та запровадження освітніх інноваційних технологій, демократизацію освіти та освітнього процесу, розвитку освіти впродовж життя, інтеграцію української освіти в європейський та світовий простір, забезпечення соціального захисту студентів та науково-педагогічних працівників.

Випадків порушень санітарно-гігієнічних норм та травмувань не зафіксовано. Систематично проводиться профілактична, роз'яснювальна робота. З урахуванням реалій сьогодення створено спеціальні умови для організації навчального процесу в МДУ в умовах адаптивного карантину

(http://mdu.in.ua/news/organizacija_navchalnogo_procesu_u_mdu_v_umovakh_adaptivnogo_karantinu/2020-08-28-3684), постійно проводиться інформування учасників освітнього процесу щодо дотримання карантинних вимог (http://phmc.mdu.in.ua/news/poradi_dlja_zakhistu_vid_novoji_koronavirusnoji_infekciji/2020-03-16-48).

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Надання підтримки здійснюється кураторами академічних груп, деканатом, практичним психологом, молодіжним центром Інформаційна підтримка забезпечується доступом до інтернет-сторінки МДУ, факультету (http://history.mdu.in.ua/index/pro_fakultet/o-2) та кафедри (<http://history.mdu.in.ua/index/mvzp/o-14>), також інформація та новини щодо діяльності кафедри розміщується на сторінці <https://www.facebook.com/IRFADep/>. Допомога в адаптації до навчання в університеті здійснюється завдяки участі у культурно-масових заходах: дебют

першокурсників; організації кураторських годин та зустрічей із завідувачем кафедри й деканом факультету, представниками студентської ради університету, профспілки, молодіжним центром; проводиться анкетування щодо виявлення інтересів та потреб у здобувачів освіти.

Здобувачі вищої освіти МДУ можуть отримати консультації інспектора з соціальної роботи у вирішенні організаційних питань (соціальні стипендії, матеріальна допомога, поселення у гуртожиток тощо).

Постійно проводиться мотивація студентів до культурного розвитку через діяльність творчих колективів: НАНТ «Промінь»; Театральна студія «Tallant»; Вокальна студія «Сопрано»; студія сучасного спортивного танцю «Еквілібріум».

На базі МДУ створена Юридична клініка МДУ за студентською ініціативою, метою якої є надання безкоштовної юридичної допомоги незахищеним верствам населення м. Маріуполя, а також сприяє підвищенню рівня правової культури громадян.

Згідно з анкетуванням студентів щодо якості вищої освіти в МДУ у 2019-2020 н. р. було проведено оцінювання ресурсів освітнього процесу. Здобувачі задоволені освітньою підтримкою на 33% , організаційною – на 37%, інформаційною – на 43%, консультативною – на 34% та соціальною – на 36%. Рівень викладання у ЗВО оцінюється студентами як високий та достатній та складає 95%.

Магістри – політологи беруть постійну участь у засіданнях кафедри, моніторингу та перегляді змісту ОП.

На ОП "Політологія. Політична аналітика та експертиза" діє система регулярного опитування здобувачів: «Якість викладання навчальних дисциплін» та «Якість вищої освіти в МДУ». Результати опитування було обговорено на засіданнях кафедри (протокол № 7 від 15.12.2021 та протокол № 15 від 16.06.2021 р.).

За результатами опитування та відкритих зустрічей було визначено рівень задоволеності здобувачів вищої освіти та відповідно до пропозицій здобувачів внесені зміни до ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» 2021 р., а саме: посилення професійної та практичної підготовки здобувачів політологів, поширення практики визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

Облаштування навчальних приміщень для маломобільних груп населення, осіб з особливими освітніми потребами є важливим першочерговим завданням розвитку матеріально-технічної бази університету. Зазначене питання постійно аналізується на засіданнях ректорату, Вченої ради університету. В університеті поступово відбувається реконструкції навчальних корпусів, студентського гуртожитку, прилеглих територій для доступності маломобільних груп населення. На сьогодні університетом отримано експертні звіти щодо розробки проєкту реконструкції та модернізації безбар'єрного простору в університеті. Для реалізації прав на здобуття освіти осіб з особливими освітніми потребами, які не можуть з поважних причин особисто відвідувати заняття, може надаватись індивідуальний графік навчання.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

Відповідно до 2.1.8. Етичного кодексу МДУ однією з морально-етичних засад діяльності МДУ є взаємна довіра та взаємоповага, партнерство і взаємодопомога, що передбачає: створення та дотримання в МДУ атмосфери доброзичливості, партнерської взаємодії, колективної співпраці в освітній та професійній діяльності учасників освітнього процесу. Обов'язковим є уникнення ситуацій залякування, погроз, принижень та паплюження честі колег, фізичного та психічного насильства, нецензурної мови, проявів будь-якої дискримінації.

Процедура врегулювання конфліктних ситуацій відображена у пункті 3.11 Етичного кодексу МДУ. З метою розв'язання конфліктних ситуацій в МДУ створено постійно діючу Комісію з питань дотримання Етичного кодексу МДУ (http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/etichnij_kodeks_mdu.pdf).

В університеті розроблено Процедуру вирішення конфліктних ситуацій на факультетах, що є додатком до положення «Про факультет Маріупольського державного університету» й знаходиться у відкритому доступі на сайті МДУ в (http://mdu.in.ua/publ/procedura_virishennja_konfliktnikh_situacij_na_fakultetakh/1-1-0-127).

З метою врегулювання конфлікту інтересів на факультетах створено Комісії з вирішення конфліктних ситуацій.

Крім того, у ЗВО функціонує Відділ з питань запобігання та виявлення корупції в МДУ. Організаційні засади роботи цієї комісії регламентує Положення про Відділ з питань запобігання та виявлення корупції в МДУ (http://mdu.in.ua/Dokumenty/korup/polozhennja_pro_viddil_z_pitan_zapobigannja_ta_vij.pdf).

На офіційному сайті ЗВО створений окремий розділ «Антикорупційні заходи», який містить вичерпну інформацію щодо політики МДУ відносно запобігання корупції. В цьому розділі розміщена форма «Повідомити про факт корупції», що дає змогу учасникам освітнього процесу доступно та просто висловити скарги (<http://mdu.in.ua/index/povidomiti/0-174>).

Під час реалізації ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» конфліктних ситуацій не виникало. Фактів звернення до Комісії з питань дотримання Етичного кодексу МДУ з приводу врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями та/або дискримінацією), а також до Відділу з питань запобігання та виявлення корупції в МДУ не зафіксовано.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу і перегляду ОП регулюються Положенням про розробку, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття освітніх програм в Маріупольському державному університеті http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/pro_rozrobku-monitoring-peregljad-udoshkonalennja_t.pdf. Моніторинг і перегляд ОП визначається п. 8. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в МДУ http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_pro_sistemu_vnutrishnogo_zabezpech.pdf. Моніторинг проводиться шляхом періодичної (щорічно) перевірки змісту ОП. Критерії, за якими проводиться моніторинг ОП, знаходяться у відкритому доступі http://mdu.in.ua/Dokumenty/jakist-osvity/monitoring/monitorig_dodatok.pdf.

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обгрунтовані?

Моніторинг та перегляд ОП здійснюється відповідно до «Положення про розробку, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття освітніх програм в Маріупольському державному університеті» (http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/pro_rozrobku-monitoring-peregljad-doshkonalennja_t.pdf).

Вперше ОП було розроблено у 2019 р. Протягом 2020-2021 н.р. було здійснено моніторинг ОП за участю внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів. Також 18.03.2021 р. Наказом МОН № 329 було затверджено стандарт вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Результатом проведеного аналізу та перегляду ОП у відповідності до стандарту стало затвердження чинної ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза».

Моніторинг 2020-2021 н.р. включав:

- громадське обговорення у формі зустрічей із потенційними роботодавцями та здобувачами (http://history.mdu.in.ua/news/obgovorennja_op_ta_onp_na_zustrichi_aspirantiv_ta_studentiv_specialnosti_politologij_a_ta_sociologija_zi_stejkkholderom_natalieju_vibornovoju/2021-03-17-244); http://history.mdu.in.ua/news/obgovorennja_op_politologija_politichna_analitika_ta_ekspertiza/2021-06-10-299);

- наради гарантів ОП інших ЗВО та міжкафедральні в МДУ

(http://history.mdu.in.ua/news/narada_garantiv_z_obgovorennja_osvitno_profesijnikh_program_291_mizhnarodni_vidnosini_ta_opp_052_politologija_ta_032_istorija_ta_arkheologija/2021-02-26-227);

http://history.mdu.in.ua/news/obgovorennja_op_politologija_pid_chas_zustrichi_garantiv_iz_stejkkholderom/2021-06-25-305 тощо;

- обговорення ОП із залученням міжнародної спільноти

(http://history.mdu.in.ua/news/osvitjani_chotirokh_evropejskikh_krajin_obgovorili_osoblivosti_suchasnoji_pidgotovki_studentiv/2021-04-08-266);

- опитування здобувачів магістрів та стейкхолдерів

(http://history.mdu.in.ua/index/kafedra_mizhnarodnikh_vidnosin_ta_zovnishnoji_politiki/0-24).

Основні зміни стосувались переліку спеціальних компетентностей та результатів навчання у відповідності до стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Інші зміни відображали пропозиції різних категорій стейкхолдерів щодо вдосконалення якості ОП:

1. З метою посилення професійної та практичної підготовки здобувачів було: введено виробничу практику; посилено співпрацю із органами місцевого самоврядування в межах організації практичної підготовки.
2. Для посилення набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок, які відповідають цілям та результатам навчання, до обов'язкових компонент ОП циклу загальної підготовки включено дисципліну «Академічне письмо»; збільшено кредити на вивчення іноземної мови. Крім того, переглянутий перелік елективних дисциплін циклу професійної підготовки.
3. З метою досягнення спеціальних (фахових) компетентностей було оновлено перелік ОК: до циклу обов'язкових дисциплін професійної підготовки додано ОК «Політична аналітика»; дисципліни, які посилюють фахові компетентності, перенесено до Каталогу вибіркового циклу дисциплін.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

Здобувачі вищої освіти залучаються до процесу обговорення ще на етапі розробки проекту ОП. Механізм залучення магістрів до процесу перегляду ОП включає: опитування, організацію зустрічей здобувачів вищої освіти й роботодавців щодо обговорення ОП з метою вдосконалення якості вищої освіти, участь магістрів у засіданнях кафедри, на яких розглядаються питання моніторингу та перегляду ОП.

Приклади залучення здобувачів вищої освіти до процесу періодичного перегляду ОП:

- було проведено ряд зустрічей магістрів із роботодавцями щодо питання вдосконалення якості вищої освіти на ОП, основні побажання та зауваження були внесені в якості змін до ОП 2021 р.;

- протягом 2020-2021 н.р. відбулись опитування магістрів «Якість викладання навчальних дисциплін в МДУ» та «Якість вищої освіти в МДУ», результати розглянуті на засіданнях кафедри (протокол № 7 від 15.12.2021 та протокол № 15 від 16.06.2021 р.);

- 18 травня 2021 р. в ході засідання кафедри відбулось обговорення та презентація нового проекту ОП Політологія. Політична аналітика та експертиза другого (магістерського) рівня вищої освіти (2021-2022 н.р.).

Разом із викладачами кафедри в обговоренні проекту ОП Політологія. Політична аналітика та експертиза взяли участь здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Політологія».

(http://history.mdu.in.ua/news/na_kafedri_mizhnarodnikh_vidnosin_ta_zovnishnoji_politiki_vidbulos_obgovorennja_p

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Відповідно до Положення про систему забезпечення якості в МДУ

http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_organizaciju_kontrolju_ta_ocinjuva.pdf залучення всіх учасників освітнього процесу (викладачі, науковці, навчально-допоміжний та обслуговуючий персонал) до забезпечення якості освіти, мотивації здобувачів до здобуття якісних освітніх послуг є одним з ключових принципів СВЗЯ в університеті. Здобувачі вищої освіти беруть участь в робочих та дорадчих органах університету (ректораті, науково-методичних комісіях факультетів та науково-методичної ради університету), управлінні університетом (члени рейтингових комісій факультетів, стипендіальної комісії університету, вчена рада факультету та вчена рада МДУ).

Магістр 1 р.н. Васильєв Євген є членом рейтингової комісії історичного факультету; член студентської ради; член Конференції трудового колективу історичного факультету, який є органом громадського самоврядування факультету в МДУ ("Положення про Конференцію трудового колективу факультету МДУ" http://mdu.in.ua/Dokumenty/doradchi/polozhennja_pro_konferenciju_trudovogo_kolektivu_f.pdf).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

Роботодавці залучаються до процесу моніторингу ОП, який проводиться шляхом громадського обговорення, опитування та організації зустрічей здобувачів із роботодавцями щодо відповідності ОП вимогам галузі, ринку праці.

Для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти з політології роботодавцями виступають державні та місцеві органи влади, міжнародні та громадські організації, аналітичні центри, науково-дослідні установи.

Приклади залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОП:

- було проведено ряд зустрічей із роботодавцями щодо питання вдосконалення якості вищої освіти на ОП, основні побажання та зауваження були внесені в якості змін до ОП 2021 р.

(http://history.mdu.in.ua/news/obgovorennja_op_ta_onp_na_zustrichi_aspirantiv_ta_studentiv_specialnosti_politologij_a_ta_sociologija_zi_stejkkholderom_natalieju_vibornovoju/2021-03-17-244;

http://history.mdu.in.ua/news/obgovorennja_op_politologija_politichna_analitika_ta_ekspertiza/2021-06-10-299;

http://history.mdu.in.ua/news/obgovorennja_op_politologija_pid_chas_zustrichi_garantiv_iz_stejkkholderom/2021-06-25-305)

- протягом II семестру 2020-2021 н.р. було проведено опитування «Анкетування відповідності вимог або критеріїв роботодавців до випускників освітньої програми «Політологія»» (випуск магістрів ще не здійснювався), результати розглянуті на засіданні кафедри;

- залучення роботодавців до рецензування ОП (рецензентом ОП 2021 р. виступила голова Маріупольської районної державної адміністрації Наталія Букреєва)

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

В МДУ діє Навчальна лабораторія з організації практик та працевлаштування випускників. Відповідно до «Положення про навчальну лабораторію з організації практик та працевлаштування випускників Маріупольського державного університету», введеного в дію наказом Маріупольського державного університету від 19.10.2018 р.

№394, серед завдань навчальної лабораторії є здійснення моніторингу працевлаштування випускників шляхом збору доповідних записок від кафедр. На основі аналізу наданої інформації формується щорічний загальний звіт щодо працевлаштування випускників МДУ, який обговорюється на засіданнях кафедр, вчених рад факультетів та університету.

Перший випуск здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти спеціальності 052 «Політологія» відбудеться у грудні 2021 р.

У подальшому планується регулярно підтримувати зв'язок із випускниками через розсилки та спеціальні заходи, опитування. Також в МДУ функціонує «Асоціація випускників МДУ»

(http://mdu.in.ua/index/asociacija_vipusknikiv/o-307), метою роботи якої є налагодження зв'язків між випускниками, студентами та адміністрацією університету для подальшої взаємної допомоги.

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

У МДУ функціонує система забезпечення якості вищої освіти, яка спрямована на виявлення недоліків в ОП та/або освітній діяльності з її реалізації. Кафедрою систематично аналізуються усі складові освітнього процесу щодо реалізації ОП. Питання якості вищої освіти розглядалися на засіданнях кафедри та Вченої ради історичного факультету МДУ.

За час реалізації ОП у процесі здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості вищої освіти були виявлені та виправлені наступні недоліки:

- для задоволення потреб здобувачів вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології (ПР-3) збільшено кількість кредитів на

вивчення іноземної мови (з 8 до 10 кредитів) та додано дисципліну «Академічне письмо»;

- з метою досягнення унікальності ОП, а саме опанування окремих інструментів з аналізу політики до циклу обов'язкових дисциплін професійної підготовки додано ОК «Політична аналітика»;
- з метою посилення набуття soft skills оновлено каталог елективних дисциплін професійної підготовки;
- задля оптимізації індивідуальної освітньої траєкторії магістрів щорічно в процесі оновлення робочих програм дисциплін переглядаються тематики самостійних робіт та індивідуальних науково-дослідних завдань у відповідності до наукових інтересів здобувачів;
- для якісного забезпечення дистанційного навчання викладачі пройшли курси підвищення кваліфікації з оволодіння методикою викладання в умовах дистанційного навчання: Грідіна І.М. «Розробка дистанційного курсу», МДУ, 2018 р.; Пахоменко С.П. «Навчання у мультикультурному середовищі: модуль он-лайн викладання» Університет Тарту (Естонія), 2019 р.; Пашина Н.П. «Використання безкоштовних онлайн-ресурсів для організації навчального процесу в дистанційній формі», Сумський державний університет, 2021 р.;
- для поширення практики впровадження результатів навчання, набутих у неформальній освіті, кафедра організує зовнішні відкриті лекції із залученням фахівців-практиків, впроваджує механізм визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (заява магістрантки Чульської Є. знаходиться на етапі розгляду);
- для надання здобувачам наукової консультації міжнародних експертів систематично організуються зустрічі в рамках круглих столів, засідань дискусійного клубу «Виклики ХХІ ст.», наукових семінарів;
- з метою розширення академічної мобільності для вивчення актуальних питань регіональної політики МДУ та Інститут політичних студій Йоганна Шютте Тартуського університету (Естонія) з 13 по 15 вересня проведуть Першу осінню політологічну школу. (http://mdu.in.ua/news/osinnja_politologichna_shkola_mdu_ta_tartuskogo_universitetu/2021-07-19-3960).

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитації інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

Результати акредитації освітніх програм МДУ у 2020-2021 н.р. були заслухані на засіданні Вченої ради МДУ 31.08.2021 http://mdu.in.ua/index/jakist_ospity/o-276. Рекомендації експертних груп, Галузевих експертних рад є предметом постійного обговорення та удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти МДУ, удосконалення освітніх програм.

Так,

- розроблені та оновлені Положення:

- Положення про планування та облік роботи науково-педагогічних працівників в Маріупольському державному університеті у новій редакції;

- Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти Маріупольського державного університеті у новій редакції;

- Положення про кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти в Маріупольському державному університеті у новій редакції;

- Положення про ректорський контроль знань здобувачів вищої освіти МДУ у новій редакції;

- Концепцію розвитку англійської мови

- Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ у новій редакції;

- Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у Маріупольському державному університеті, та надання їм академічної відпустки;

- Положення про щорічне рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Маріупольського державного університету;

- Кодекс академічної доброчесності;

- Каталог вибіркового дисциплін;

- Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної Комісії у Маріупольському державному університеті у новій редакції

- Положення про робочу програму навчальної дисципліни у Маріупольському державному університеті .

- Розроблені ознайомлювальні відео щодо процедури вибору вільної траєкторії студентів, щодо неформальної освіти в дії, роботи з Навчальним порталом МДУ.

- Проведено експертизу та отримано експертні звіти щодо розробки проєкту реконструкції та модернізації безбар'єрного простору в університеті для реалізації прав на здобуття освіти осіб з особливими освітніми потребами, розроблено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення в МДУ та Порядок організації інклюзивного навчання в МДУ

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в Університеті визначено такі рівні системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти: здобувачі вищої освіти, викладачі, кафедра, факультет, університет. Крім того, залучення всіх учасників освітнього процесу (викладачі, науковці, навчально-допоміжний та обслуговуючий персонал, здобувачі вищої освіти) до забезпечення якості освіти, мотивації студентів до здобуття якісних освітніх послуг є одним з ключових принципів СВЗЯ в університеті.

Контроль за дотриманням нормативних вимог та принципів СВЗЯ здійснюють у межах своїх службових обов'язків проректори, керівники структурних підрозділів.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті

здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

Відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в Університеті визначено складові СВЗЯ МДУ, зокрема кадрове забезпечення освітньої діяльності, оцінювання науково-педагогічних та педагогічних працівників; матеріально-технічне та інформаційне забезпечення освітньої діяльності; навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності; оцінювання здобувачів вищої освіти; забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; систему запобігання академічного плагіату у здобувачів вищої освіти. Контроль за дотриманням нормативних вимог та принципів СВЗЯ здійснюють у межах своїх службових обов'язків проректори, керівники структурних підрозділів.

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Забезпечення публічності інформації про ОП, ступені вищої освіти та кваліфікації є однією із складових системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ. Публічність інформації забезпечується згідно із законодавством. В університеті проводиться систематичне оновлення та підтримання в актуальному стані інформації, що підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті МДУ. Права і обов'язки учасників навчального процесу регулюються наступними документами ЗВО

1. Статут МДУ, затверджений Наказом № 53 МОН України від 13 січня 2017 р.

http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/statut_mdu.pdf

3. Правила внутрішнього розпорядку МДУ від 18.09.2017 р.

http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/pravila_vnutrishnogo_rozporjadku_mdu.pdf

4. Етичний кодекс МДУ

http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/etichnij_kodeks_mdu.pdf

5. Кодекс академічної доброчесності МДУ

http://mdu.in.ua/Dokumenty/dobrochesnist/kodeks_akadem_dobrochesnosti_mdu.pdf

6. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в МДУ

http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/polozhennja_pro_pro_sistemu_vnutrishnogo_zabezpech.pdf

Доступність цих документів забезпечується на офіційному сайті МДУ у розділі «Установчі документи»

http://mdu.in.ua/index/ustanovchi_dokumenti/o-153

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

<http://mdu.in.ua/publ/>

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

http://mdu.in.ua/Ucheb/OPP/mag-2021-2022/opp_politologija_magistri_2021.pdf

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

Сильні сторони ОП:

Практика впровадження ОП «Політологія. Політична аналітика та експертиза» показує, що її сильними сторонами є:

залучення до освітнього процесу науково-педагогічних працівників, які мають багаторічний досвід та високий професійний рівень викладання та ведуть активну наукову та публікаційну діяльність; органічне поєднання теоретичної та професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців з політології, здатних здійснювати експертно-аналітичну діяльність, прикладні дослідження у сфері політичного життя країни, враховуючи регіональну специфіку ринку праці та політичного кластеру (відповідність ОП пріоритетам, визначеним Стратегією розвитку Донецької області на період до 2027 року);

застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, використання системи дистанційного навчання LMS Moodle-МДУ, електронних ресурсів наукової бібліотеки МДУ

залучення стейкхолдерів до освітнього процесу та вдосконалення ОП, плідна співпраця кафедри зі здобувачами та роботодавцями спеціальності;

реалізація індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів через індивідуальний вибір здобувачами навчальних дисциплін, залучення до дослідницьких проєктів кафедри у межах держбюджетної та комплексних науково-дослідних тем;

участь здобувачів у щорічній Інтернет-конференції «Тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин та

світового політичного процесу», в Декаді студентської науки; можливість публікувати результати науково-дослідної роботи у виданні «Вісник МДУ. Серія: Історія. Політологія. (включено до Переліку наукових фахових видань України з політичних наук (наказ МОН України № 793 від 04.07.2014 р.) та до міжнародної наукометричної бази даних "Index Copernicus International" (Польща); наявність потужного студентського наукового товариства «Дискусійний клуб «Виклики ХХІ ст.», яке протягом останніх трьох років посідає почесне 1 місце в щорічному конкурсі студентських наукових товариств в МДУ. використання НПП досвіду стажування та участі в грантових проєктах при формуванні змісту компонентів освітньої програми; наявність системи матеріального заохочення та стимулювання розвитку викладацької майстерності з чітко прописаними критеріями; співпраця з академічною спільнотою інших ЗВО України та зарубіжжя (підготовка навчальних посібників у співавторстві, практика зовнішніх відкритих лекцій із залученням викладачів та експертів-практиків з політичної аналітики провідних вітчизняних та зарубіжних ЗВО та науково-дослідних центрів); плідна співпраця (наявність укладених угод) з органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, які виступають базами практик, є потенційними роботодавцями та активно долучаються до процесу вдосконалення якості ОП на етапі її щорічного моніторингу, організації спільних заходів, наукових досліджень тощо. Слабкі сторони ОП: розробка англomовних курсів та програм для здобувачів ОП; відсутність навчання за умов дуальної освіти; слабка практика внутрішньої академічної мобільності.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

У МДУ створені всі умови для подальшого розвитку та вдосконалення системи підготовки фахівців-політологів, здатних здійснювати дослідницьку та експертно-аналітичну діяльність, у відповідності до «Стратегічного плану розвитку Маріупольського державного університету на 2021–2025 роки» (http://mdu.in.ua/index/msu_2012/0-77) та «Стратегії розвитку Донецької області на період до 2027 року»

Перспективним для розвитку ОП є:

- розширення партнерських зв'язків з вітчизняними та зарубіжними університетами та науково-дослідними установами, укладання з ними договорів про співробітництво;
- розширення внутрішньої мобільності за програмою всеукраїнської академічної мобільності "САМ Україна" та зовнішньої – за програмою Еразмус+ ННП та здобувачів ОП;
- впровадження та розширення віртуальної мобільності, дуальної та неформальної освіти,
- викладання окремих модулів/дисциплін англійською мовою;
- реалізація програми створення університетського аналітичного центру як навчально-практичної та експертно-консультаційної бази міста та регіону;
- розширення співробітництва студентського наукового товариства з аналогічними товариствами вітчизняних та зарубіжних ЗВО.

Заходи, які ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив упродовж найближчих 3-х років:

- системний моніторинг ОП шляхом проведення нарад та он-лайн анкетування з метою удосконалення ОП, робочих програм навчальних дисциплін, форм і методів навчання, оновлення навчально-методичного забезпечення підготовки магістрів-політологів;
- організація роботи з підвищення кваліфікації, стажування НПП у країнах ЄС;
- реалізація спільних міжнародних наукових проєктів, долучення здобувачів ОП до міжнародних наукових програм, зокрема програм ЄС «Горизонт Європа», Жан Моне, програм ім. Фулбрайта тощо;
- створення та залучення до співробітництва випускників-політологів МДУ в межах діяльності Асоціації випускників МДУ, метою якого є налагодження зв'язків між випускниками, студентами та адміністрацією університету для подальшої взаємної допомоги.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

***

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПБ: Трофименко Микола Валерійович

Дата: 03.09.2021 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
Іноземна мова	навчальна дисципліна	<i>РП Іноземна мова Політологія.pdf</i>	YQb6DPxLSotKasziMRTnIujY9yLLIYTGWQ/QJqXOm8s=	Комп'ютери: кількість 10 шт. (Intel Pentium Gold G5400./4 Gb/SSD 120Gb/400W) з виходом до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10 Pro/Microsoft Office 2013 Standard Апаратний комплекс TECNILAB IDL Audio
Методологія та організація наукових досліджень	навчальна дисципліна	<i>РП_методологія_магістри_політологія_2021_2022 (1).pdf</i>	Z7x9EndOpFXANeoVD1yLpyA5nNNJr82q9TnoyvPwcfU=	Комп'ютери: кількість 14 шт. (Intel Celeron G1620/2Гб/500Гб/) з виходом до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10 Pro/Microsoft Office 2013 Standard
Академічне письмо	навчальна дисципліна	<i>РП_академічне_письмо_політологія_магістри_2021_2022+.pdf</i>	WPjmDp3rrbzLFEw9Q3v8/FylC3THLU2CoyiVGSaBYUc=	Обладнання для мультимедійних презентацій: проектор мультимедійний Acer X125H.
Політична аналітика	навчальна дисципліна	<i>Політична аналітика.pdf</i>	uduI17/RVKTsclFZ76eSFmHH+BO7LOpRbx/O5+f2l8=	Комп'ютери: кількість 14 шт. (Intel Celeron G1620/2Гб/500Гб/) з виходом до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10 Pro/Microsoft Office 2013 Standard
Сучасна зарубіжна політологія	навчальна дисципліна	<i>Сучасна зарубіжна політологія.pdf</i>	uVT/mZivE9NtFJL6XNTxwwDE5CMqZ4+OoEJvGp2ri38=	Обладнання для мультимедійних презентацій: проектор мультимедійний Acer X125H.
Політична експертиза	навчальна дисципліна	<i>Політична експертиза.pdf</i>	ok6ThW40H8FLF2sLrSUCwrygvnfHNSGOyQQIsdGWcW4=	Комп'ютери: кількість 14 шт. (Intel Celeron G1620/2Гб/500Гб/) з виходом до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10 Pro/Microsoft Office 2013 Standard
Політична комунікація	навчальна дисципліна	<i>Робоча програма Політична комунікація.pdf</i>	/dcr/efLWFqMidjSHMXJWG+mSGs+Oh0466cod5ahoi4=	Обладнання для мультимедійних презентацій: проектор мультимедійний Acer X125H.
Політичне консультування	навчальна дисципліна	<i>політичне консультування_2021-2022.pdf</i>	92ensW9DazfRFdQHMOpaz6OLVgAp1cV35y/4jJOTeFI=	Обладнання для мультимедійних презентацій: проектор мультимедійний Acer X125H.
Технологія політичного процесу	навчальна дисципліна	<i>РП Технологія політичного процесу.pdf</i>	8lA+odF3OwDrmoSmiDurEqPyzT5PcixB4s81xYAX04c=	Комп'ютери: кількість 4 шт. Dell Inspiron 5770 (Intel Core i5-8250U (1.6 - 3.4 ГГц) / RAM 8 Гб / HDD 1 Тб + SSD 128 Гб /AMD Radeon 530 4Гб / DVD±RW) з виходом до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10 Pro/Microsoft Office 2016/ Інтерактивний дисплей NewLine TT-6518VN Комплект обладнання відеоконференц зв'язку Комплект обладнання аудіоконференц зв'язку
Основи педагогіки вищої школи	навчальна дисципліна	<i>Роб. програма Основи педагогіки вищої школи.pdf</i>	Nu1PIWw4eiNRoktztuRw2dexoophK/оBUb8vii3q3mI=	Інтерактивна дошка Triumph Board DUALTOUCH 96, проектор Acer S1283E

Виробнича практика	практика	<i>РП Виробнича практика.pdf</i>	fUqpkZcJTpTGWgF6Os/NqXmB8AMyvJTWHcNjJ8dVkQ4=	<i>не потребує</i>
Переддипломна практика	практика	<i>РП Переддипломна практика.pdf</i>	QcpPvLfPLjPJgDX1xOW1WzzvMTbE17+6Pv/4Tog5iBc=	<i>Не потребує</i>

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

ІД викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування
173085	Константинова Юлія Василівна	Доцент, Основне місце роботи	Історичний факультет	Диплом спеціаліста, Маріупольський гуманітарний інститут Донецького національного університету, рік закінчення: 2004, спеціальність: 030301 Історія, Диплом кандидата наук ДК 007276, виданий 26.09.2012, Аттестат доцента АД 005062, виданий 24.09.2020	12	Політична експертиза	Наявність не менше п'яти публікацій у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection; 1. Public Influence on Legislative Process in the Problem of Deoccupation of Donbas. // Baltic Journal of European Studies. 2019. Volume: 9. Issue 3. PP. 224–244. 2. Константинова Ю.В., Гаврилова Н. Відносини Китаю з країнами Карибського басейну // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. - 2017. - Вип. 20. – С. 212 – 221. 3. Константинова Ю.В., Чекоданова К.К. Зовнішня політика Республіки Польща в програмах політичних партій // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. 2018. - Вип. 22-23. - С. 210–218. 4. Константинова Ю.В., Гаврилова Н. Латиноамериканський вектор зовнішньої політики Росії // Вісник Маріупольського державного університету Серія: Історія. Політологія. - 2019. - Вип. 24. - С.220-229 5. Константинова

						<p>Ю.В., Светлічна О. Реалізація комплексного гендерного підходу поліції ООН у внутрішній кадровій політиці національної поліції України // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. – 2019. – Вип. 26. - С. 133-142.</p> <p>6. Константинова Ю.В., Клименченко М. Проблема нелегальної міграції у відносинах США з країнами Латинської Америки за президентства Дональда Трампа // Вісник Маріупольського державного університету Серія: Історія. Політологія. – 2019. - Вип. 26. - С.124-132.</p> <p>Стажування: участь у міжнародному академічному воркшопі у рамках проекту програми Еразмус+ напряму імені Жана Моне «Відбудова потенціалу європейських студій на українських територіях, що постраждали від конфлікту: осмислюючи виклики та генеруючи рішення», 5-10 липня 2021р.</p>	
108992	Светлакова Марія Андріївна	Доцент, Основне місце роботи	Історичний факультет	<p>Диплом магістра, Маріупольський державний університет, рік закінчення: 2011, спеціальність: 0304 Міжнародні відносини, Диплом кандидата наук ДК 035221, виданий 12.05.2016</p>	3	Сучасна зарубіжна політологія	<p>Нааявність не менше п'яти публікацій у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection;</p> <p>1. Transformation of the Political Parties of the EU Member States. International Journal of Criminology and Sociology, 2020, Vol.9, 2224-2234</p> <p>2. Светлакова М.А. Антисистемні партії як реальна загроза усталеним партійним конструкціям Італійської Республіки // Вісник МДУ. Серія: Історія. Політологія. 2019. Вип. 24. С.294 – 300.</p> <p>3. Светлакова М. А. Прояви правого радикалізму в партійних програмах</p>

політичних партій Швейцарії // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. 2021. Вип. 30.

4. Светлакова М. А. Вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на перебудову партійного ландшафту європейських країн // Вісник НТУУ «КПІ» Серія: Політологія. Соціологія. Право. № 01(49) 2021 р. С. 73-78.

5. Светлакова М.А. Проблеми нелегальної міграції у програмних документах політичних партій Швеції // Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2020. Вип. 29. – С. 237-245.

6. Светлакова М.А., Бурда В.О. Програмні засади сучасних партій Німеччини щодо проблем нелегальної міграції // Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2020. Вип.32. С.145-151

Наявність виданого підручника чи навчального посібника або монографії :

1. Балабанов К.В., Светлакова М.А. Сучасна партійна система Італії: політологічний аналіз : монографія. Маріуполь: МДУ, 2017. 210 с.

2. Актуальні проблеми політичних процесів та міжнародних відносин в Україні та країнах світу: колективна монографія / За наук. ред. К. В. Балабанова. — Маріуполь, 2019. — 449 с.

Наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників для самостійної роботи:

1. Светлакова М.А. Виборчі системи країн світу : методичні рекомендації для студентів спеціальності «Міжнародні відносини». Маріуполь : МДУ,

						<p>2018. 32 с.</p> <p>2. Светлакова М.А. Політична система сучасної України : методичні рекомендації для студентів спеціальності «Політологія». Маріуполь : МДУ, 2018. 35 с.</p> <p>3. Светлакова М.А. Історія та теорія політичних партій: методичні рекомендації для студентів спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Маріуполь : МДУ, 2018. 38 с.</p>	
173085	Константинова Юлія Василівна	Доцент, Основне місце роботи	Історичний факультет	<p>Диплом спеціаліста, Маріупольський гуманітарний інститут Донецького національного університету, рік закінчення: 2004, спеціальність: 030301 Історія, Диплом кандидата наук ДК 007276, виданий 26.09.2012, Атестація доцента АД 005062, виданий 24.09.2020</p>	12	Політична аналітика	<p>Наявність не менше п'яти публікацій у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection;</p> <p>1. Public Influence on Legislative Process in the Problem of Deoccupation of Donbas. // Baltic Journal of European Studies. 2019. Volume: 9. Issue 3. PP. 224—244.</p> <p>2. Константинова Ю.В., Гаврилова Н. Відносини Китаю з країнами Карибського басейну // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. - 2017. - Вип. 20. - С. 212 – 221.</p> <p>3. Константинова Ю.В., Чекоданова К.К. Зовнішня політика Республіки Польща в програмах політичних партій // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. 2018. - Вип. 22-23. - С. 210—218.</p> <p>4. Константинова Ю.В., Гаврилова Н. Латиноамериканський вектор зовнішньої політики Росії // Вісник Маріупольського державного університету Серія: Історія. Політологія. - 2019. - Вип. 24. - С.220-229</p> <p>5. Константинова Ю.В., Светлічна О.</p>

						<p>Реалізація комплексного гендерного підходу поліції ООН у внутрішній кадровій політиці національної поліції України // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. – 2019. – Вип. 26. - С. 133-142.</p> <p>6. Константинова Ю.В., Клименченко М. Проблема нелегальної міграції у відносинах США з країнами Латинської Америки за президентства Дональда Трампа // Вісник Маріупольського державного університету Серія: Історія. Політологія. – 2019. - Вип. 26. - С.124-132.</p> <p>Стажування: участь у міжнародному академічному воркшопі у рамках проєкту програми Еразмус+ напряму імені Жана Моне «Відбудова потенціалу європейських студій на українських територіях, що постраждали від конфлікту: осмислюючи виклики та генеруючи рішення», 5-10 липня 2021р.</p>	
49873	Трофименко Анастасія Вікторівна	Доцент, Основне місце роботи	Історичний факультет	<p>Диплом магістра, Маріупольський державний університет, рік закінчення: 2011, спеціальність: 0304 Міжнародні відносини, Диплом кандидата наук ДК 032544, виданий 15.12.2015, Атестат доцента АД 005065, виданий 24.09.2020</p>	6	Технологія політичного процесу	<p>Наявність наукової публікації у періодичному виданні, яке включено до наукометричної бази «Scopus».</p> <p>1. Public Diplomacy in Countries of the Central and Eastern Europe: Experiences for Ukraine // Rethinking Regional Studies: The Baltic-Black Sea Connection. Springer, 2020. P. 235–243.</p> <p>Наявність не менше п'яти наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:</p> <p>1. Трофименко А.В. Етапи трансформації шведського нейтралітету Вісник МДУ. Серія: Історія. Політологія. 2019. Вип. 26. С. 174-181</p> <p>2. Трофименко А.В. Протидія російській інформаційній агресії в Україні: правовий</p>

вимір // Вісник
Маріупольського
державного
університету. – Серія :
Історія. Політологія. –
2020. – Вип. 28.

3. Трофименко А.В.
Деокупація та
реінтеграція: досвід
Хорватії для України
// Вісник
Маріупольського
державного
університету. Серія:
Історія. Політологія.
2019. Вип. 27. С.140-
150

4. Трофименко А. В.
Основні тенденції
становлення та
функціонування
лобіювання в США //
Історико-політичні
проблеми сучасного
світу : Збірник
наукових статей.
Чернівці:
Чернівецький
національний
університет. 2019.
Вип. 39. С. 156–163.

5. Трофименко А. В.
Основні етапи
становлення та
розвитку БРІКС //
Вісник
Маріупольського
державного
університету. Серія :
Історія. Політологія.
2019. Вип. 25. С. 120-
127

Наявність виданого
підручника чи
навчального
посібника або
монографії :

1. Трофименко А.В.
Інститут лобізму в
Канаді: досвід для
України: монографія /
за наук. ред. К. В.
Балабанова.
Маріуполь: МДУ,
2018. 253 с.

2. Південний Схід
України в умовах
суспільно-політичної
кризи / За ред. К. В.
Балабанова.
Маріуполь : МДУ,
2018. 420 с.

3. Актуальні проблеми
політичних процесів
та міжнародних
відносин в Україні та
країнах світу:
колективна
монографія / За наук.
ред. К. В. Балабанова.
– Маріуполь, 2019. –
449 с.

4. Трофименко А.В.,
Константинова Ю.В.
Конфліктологія та
теорія переговорів:
навчальний посібник.
– Маріуполь: МДУ,
2020. – 375 с.
Наявність виданих
навчально-

методичних посібників/посібників для самостійної роботи студентів:
1. Трофименко А.В. Тероризм у сучасному світі: методичні рекомендації для студентів спеціальності «Міжнародні відносини». Маріуполь : МДУ, 2016. 40 с.
2. Трофименко А.В. Теорія держави та права : методичні рекомендації для студентів спеціальності «Політологія». Маріуполь : МДУ, 2016. 29 с.
3. Трофименко А.В. Політична культура : методичні рекомендації для студентів спеціальності «Політологія». Маріуполь : МДУ, 2016. 39 с.
4. Пахоменко С.П., Трофименко А.В. Країнознавство : методичні рекомендації до навчальної дисципліни для спеціальності «Міжнародні відносини». Маріуполь. МДУ, 2016, 56 с.
5. Трофименко А.В. Конфліктологія та теорія переговорів : методичні рекомендації до навчальної дисципліни для спеціальності «Міжнародні відносини». Маріуполь. МДУ, 2016, 40 с.
6. Гаврилова Н.В.. Трофименко А.В. Міжнародна та європейська безпека : методичні рекомендації для студентів спеціальності «Міжнародні відносини». Маріуполь : МДУ, 2016. 22 с.

Дисципліна викладається разом зі стейкхолдером Лубінцем Дмитром Валерійовичем - депутат Верховної Ради України, к. політ. н. ДонНУ, 2003, спеціальність «Міжнародні відносини»

Національний університет «Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого», 2012, спеціальність «Правознавство»
Доктор філософії, галузь знань «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність «052 Політологія» ДР № 001353
Статті у закордонних наукових виданнях:
1. Lubinets D., Trofymenko A. Lobbying in the European Union: Supranational Level of Legal Regulation and Functioning. Evropský politický a právní diskurz. No. 1 (February). 2020. P. 85–94.
Наукові публікації у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:
1. Лубінець Д. В. Англосаксонська та континентальна моделі регулювання лобізму: порівняльний аналіз. Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. 2018. Вип. 21. С. 190–196.
2. Лубінець Д. В. До питання про типологію українського лобізму. Політикус. 2019. Вип. 4. С. 34–40.
3. Лубінець Д. В. Теоретичні підходи до поняття лобіювання та його типології. Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. 2018. Вип. 22–23. С. 226–235.
4. Лубінець Д. В. Проблема лобізму в українській історіографії. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. 2019. Вип. 26. С. 150–164.
5. Лубінець Д. В., Трофименко А. В. Основні тенденції становлення та функціонування лобіювання в США. Історико-політичні проблеми сучасного

світу : зб. наук. ст.
2019. Вип. 39. С. 156–
163.

Інші публікації:

1. Лубінець Д. В.
Типологія лобізму в
сучасній політичній
літературі. Тенденції
розвитку сучасної
системи міжнародних
відносин та світового
політичного процесу :
зб. матеріалів VIII
Всеукр. наук.-практ.
конф., м. Маріуполь,
25 трав. 2018 р.
Маріуполь : МДУ,
2018. С. 171–175.
2. Лубінець Д. В.
Суб'єктна
детермінація
лобістської діяльності
в європейському
союзі. Особливості
інтеграції країн у
світовий економічний
та політико-правовий
простір : матеріали V
міжнар. наук.-практ.
конф., м. Маріуполь, 7
груд. 2018 р.
Маріуполь : МДУ,
2018. С. 5–7.
3. Лубінець Д. В. К
вопросу о
законодательном
урегулировании
лоббизма в Украине.
Perspectivele și
Problemele Integrării în
Spațiul European al
Cercetării Educației :
conferință științifică
internațională, Cahul,
Moldova, 7 iunie 2018.
Cahul, 2018. Vol. 1. P.
56–60.
4. Лубінець Д. В.
Лобіювання в
демократичному
суспільстві (на
прикладі
Великобританії).
Тенденції розвитку
сучасної системи
міжнародних відносин
та світового
політичного процесу :
зб. матеріалів IX
всеукр. наук.-практ.
конф., м. Маріуполь,
24 трав. 2019 р.
Маріуполь : МДУ,
2019. С. 106–110.
5. Лубінець Д. В.
Французька модель
регулювання
лобістської діяльності.
Україна у світовому
історичному просторі:
: зб. матеріалів
Всеукр. наук.-практ.
конф., м. Маріуполь,
26 квіт. 2019 р.
Маріуполь : МДУ,
2019. С. 113–116.
6. Лубінець Д. В.
Правове регулювання
лобістської діяльності
в Європейському
Союзі. Правова

							доктрина: міжнародний досвід та практична реалізація в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 22 трав. 2019 р. С. 135–138.
64759	Мараховська Наталя Владиславівна	Доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземних мов	Диплом спеціаліста, Маріупольський гуманітарний інститут Донецького державного університету, рік закінчення: 2000, спеціальність: 030502 Англійська мова і література, новогрецька мова, Диплом кандидата наук ДК 055292, виданий 14.10.2009, Атестат доцента 12ДЦ 030358, виданий 17.02.2012	23	Іноземна мова	Наявність не менше п'яти публікацій у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection; 1.1. Зміст та структура збірника дидактичних матеріалів з англійської мови для студентів гуманітарної та соціально-економічної підготовки / Н. В. Мараховська. – Гуманітар. вісн. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди. – Дод. 1 до Вип. 31, Том IX (51) : тем. вип. «Вища освіта України у контексті інтеграції до європ. освіт. простору» : зб. наук. пр. – К.: Гнозис, 2014. – С. 359-367. 1.2. Проведення арт-терапевтичного тренінгу як способу розвитку професійного самопізнання майбутніх психологів / Н. В. Мараховська // Молодий вчений : наук. журнал. – Херсон, 2016. – № 1, ч. 2. – С. 78–81. 1.3. Проведення інтегрованого тренінгу з дисциплін гуманітарного циклу з метою професійної самореалізації майбутнього вчителя / Н. В. Мараховська // Молодий вчений : наук. журнал. – Херсон, 2017. – № 1 (41). – С. 474 – 477. 1.4. Мараховська Н. В. Професійна самореалізація вчителя англійської мови в освітній діяльності / Н. В. Мараховська // Молодий вчений : наук. журнал. – 2018. – №2 (54). – С. 631-634. 1.5. Лазаренко Л. М., Мараховська Н. В. Педагогічний тренінг

«Peer Observation» як спосіб професійної самореалізації викладача іноземної мови / Л. М. Лазаренко, Н. В. Мараховська // Педагогічні науки: зб. наук. пр. – Херсон, 2019. – № 86. – С. 276-280.

наявність апробаційних та/або науково-популярних, та/або консультаційних (дорадчих), та/або науково-експертних публікацій з наукової або професійної тематики загальною кількістю не менше п'яти публікацій;

1. Marakhovska N. Using Open Educational Resources in Constructing Students' Individual Learning Trajectories. Open Practices IN Education: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Франкфурт, Федеративна Республіка Німеччина, 14-15 листопада, 2019 р.). Frankfurt am Main, 2019. С. 9-17.

2. Marakhovska N. Challenges and Opportunities in Selecting and Designing EAP Learning Materials. English in Academic Contexts: Drivers of Collaboration, Innovation and Creativity: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Корк, Республіка Ірландія, 5 жовтня 2019 р.). Cork, 2019. С. 17.

3. Мараховська Н. В. Educational Potential of Drama Therapy for Developing Students' Social Skills in the Learning Environment. Психологія та педагогіка історія розвитку, сучасний стан та перспективи досліджень: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 20-21 вересня 2019 р.). Одеса, 2019. С. 87-91.

4. Marakhovska N., Voyevutko N. Fostering Motivation of University Academics for Creative English-Medium Instruction. International Perspectives on Creativity in the Foreign Language Classrooms: кол.

							<p>моногр. New York: Nova Science Publishers, Inc., 2020. P. 281-304.</p> <p>Стажування:</p> <p>1. Course "Inclusion and Internationalization in Higher Education" within the framework of project "Transformation of Faculties of Education and Pedagogical Universities for XXI. century" (28 hours).</p> <p>2. First DUTH International Week: a five-day online training programme with emphasis on the development of pedagogical and curriculum design skills, organized by Democritus University of Thrace, Greece from 24 to 28 May 2021</p>
144365	Грідіна Ірина Миколаївна	Професор, Основне місце роботи	Історичний факультет	<p>Диплом доктора наук ДД 009075, виданий 26.01.2011, Атестат доцента 02ДЦ 014323, виданий 16.06.2005, Атестат професора 12ПР 009619, виданий 26.06.2014</p>	20	Академічне письмо	<p>Наявність не менше п'яти публікацій у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection;</p> <p>1. "Shades of gray" of the war in the East of Ukraine: "neither war nor peace" existence zones, "neither truth nor lie" silence zones. // Baltic Journal of European Studies. 2019. Volume: 9. Issue 3. PP. 166—187.</p> <p>Gridina I, Frotveit M. The problem of the unrecognized states of the post-soviet space in the politics of the Russian Federation // Східноєвропейський історичний вісник. 2020. Вип.16. С. 229-238.</p> <p>2. Gridina I., Pakhomenko S. Securitization of Memory in the Pandemic Period: Case of Russia and Latvia (Mezinárodní vztahy) / Czech Journal of International Relations. Special Issue: Coronavirus and the Future of Liberalism. № 4. 2020 P. 94-116</p> <p>Наукові публікації у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:</p> <p>1. Грідіна І.М. Гуманітарна</p>

діяльність міжнародних неурядових організацій в Донецькій та Луганській областях під час проведення Антитерористичної операції та операції об'єднаних сил // Вісник МДУ. Серія: Історія. Політологія. 2018. Вип. 22-23. С.155 – 164.

2. Грідіна І. Роль міжнародних організацій у врегулюванні конфлікту на Сході України: потенції та реалії // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. 2017. Вип. 18. С. 215-225.

3. Грідіна І. Освітянський фронт війни на сході України // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. 2016. Вип. 16. С.199-208

4. Грідіна І. Пропагандистська складова Російсько-Української війни: кейс тимчасово окупованих територій донецької та луганської областей // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. 2020. Вип. 29

5. Грідіна І.М. Війна та освіта на Донбасі / Грідіна І.М., Гедьо А.В. // Вісник «Αυγελιασφορος» (Греція). – Грудень, 2017. – С. 98-106.

Методичні рекомендації:

1.Грідіна І.М. Методичні рекомендації для самостійної роботи до дисципліни «Методологія та організація науково-дослідної роботи політолога» для освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за спеціальністю 052 Політологія (третій рівень вищої освіти) / Укладач І.М.Грідіна. Маріуполь: МДУ, 2020. - 42 с.

2. Методичний посібник з написання письмових робіт для

студентів спеціальності «Міжнародні відносини». – Донецьк – 2013.
3. Магістерська робота. Методичні рекомендації для студентів спеціальності «Міжнародні відносини». – Донецьк:ДонНУ, 2007.- 54 с.
Стажування: Сертифікат Школи політичної аналітики НаУКМА за підтримки Посольства США в Україні «Аналітичний центр: інструкція з експлуатації» (150 год/5 ЄКТС) від 30.12.2020р.

Дисципліна викладається разом із кафедрою української філології, викладач Мороз О. А., кандидат філологічних наук, доцент.
Донецький державний університет, 1992 р., спеціальність «Мовознавство», кваліфікація: Перекладач з основної спеціальності (українська, польська мова), Донецький державний університет, 1993 р., Спеціальність «Українська мова та література», кваліфікація: Філолог, викладач української мови та літератури
Кандидат філологічних наук
10.02.01 – українська мова ДК №018042 від 12.03.2003
«Фразеологізми з компонентом «власне ім'я» у сучасній українській літературній мові», атестат доцента кафедри української філології 02 ДЦ №013446 від 19.10.2006
Стаж роботи 27 років.
Публікації:
1. Мороз О. А. Ономастична фразеологія в українській та польській мовах у національно-культурному слов'янському просторі. Наукові праці : науково-методичний журнал. Вип. 266. Т. 278. Філологія. Мовознавство. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім.Петра Могили,

2016. С.77-81.
2. Мороз О. А. Інноваційні технології навчання морфеміки та словотвору у вищій школі (електрон-ний ресурс). Матеріали XXIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії» 28 – 29 лютого 2016 р. : Збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2016С. 267-269
[/http://conferences.neasmo.org.ua/uploads/conference/file/26/conference_28-29.2.2016.pdf](http://conferences.neasmo.org.ua/uploads/conference/file/26/conference_28-29.2.2016.pdf)
3. Мороз О. А. Оніми в художньому дискурсі Максима Кідрука (на матеріалі роману «Твердиня»). Вісник Донецького національного університету : Науковий журнал. Серія Б. Гуманітарні науки. № 1-2. Вінниця, 2015. – С. 166-172.
4. Мороз О. А. До питання про типи переносного значення за суміжністю. Сучасна філологія: актуальні питання та перспективи дослідження : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (20–21 жовтня 2017 р., м. Люблін, Республіка Ч.1 с. 24-26.
5. Мороз.О.А. Урок лексикології в сучасній школі: традиційний та інноваційний підходи. Інноваційна педагогіка. 2020. № 30. С.76-80.
Підвищення кваліфікації
1. Підвищення кваліфікації (Маріупольський державний університет), «Розвиток професійної компетенції викладача ВНЗ» 1ПК 2693428 /000402-16 від 09.12.2016
2.2 Стажування «Організація освітнього процесу в галузі філологічних наук в Україні та країнах ЄС» (Венеціанський

						<p>університет Ка' Фоскарі (Італія) (180 год./ 6 кр.) сертифікат №FSI-24236-CaF від 02.10.2020</p> <p>Участь у семінарі</p> <p>1. Он-лайн семінар «Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти: розвиток освітніх програм та їх акредитація» 24.11.2020</p> <p>Участь у конференції</p> <p>1. Соціокомунікативний простір України: історія та сьогодення: Всеукраїнська наук.-практ. конф. до 125-річчя від дня народження М.Т. Рильського. Київ, 20 – 21 лютого, 2020 р.</p> <p>2. Актуальні проблеми науки та освіт. XXII підсумкова науково-практична конференція викладачів МДУ, лютий, 2020.</p> <p>3. Мова у світлі класичної спадщини та сучасних парадигм. Міжнародна науково-практична конференція. м.Львів, 13-14 березня 2020 року</p> <p>4. INNOVATIVE DEVELOPMENT OF SCIENCE AND EDUCATION. II International Scientific and Practical Conference Athens, Greece 26-28 April 2020.</p> <p>5. Міжнародна інтернет-конференція «Сучасні славістичні студії: основні напрями і перспективи досліджень», Маріупольський державний університет, 18-29 травня 2020</p>	
144365	Грідіна Ірина Миколаївна	Професор, Основне місце роботи	Історичний факультет	<p>Диплом доктора наук ДД 009075, виданий 26.01.2011, Аттестат доцента О2ДЦ 014323, виданий 16.06.2005, Аттестат професора 12ПР 009619, виданий 26.06.2014</p>	20	Методологія та організація наукових досліджень	<p>Наявність не менше п'яти публікацій у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection;</p> <p>1. "Shades of gray" of the war in the East of Ukraine: "neither war nor peace" existence zones, "neither truth nor lie" silence zones.</p>

// Baltic Journal of European Studies. 2019. Volume: 9. Issue 3. PP. 166–187.

Gridina I, Frotveit M. The problem of the unrecognized states of the post-soviet space in the politics of the Russian Federation // Східноєвропейський історичний вісник. 2020. Вип.16. С. 229-238.

2. Gridina I., Pakhomenko S. Securitization of Memory in the Pandemic Period: Case of Russia and Latvia (Mezinárodní vztahy) / Czech Journal of International Relations. Special Issue: Coronavirus and the Future of Liberalism. № 4. 2020 P. 94-116

Наукові публікації у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

1. Грідіна І.М. Гуманітарна діяльність міжнародних неурядових організацій в Донецькій та Луганській областях під час проведення Антитерористичної операції та операції об'єднаних сил // Вісник МДУ. Серія: Історія. Політологія. 2018. Вип. 22-23. С.155 – 164.

2. Грідіна І. Роль міжнародних організацій у врегулюванні конфлікту на Сході України: потенції та реалії // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. 2017. Вип. 18. С. 215-225.

3. Грідіна І. Освітнянський фронт війни на сході України // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. 2016. Вип. 16. С.199-208

4. Грідіна І. Пропагандистська складова Російсько-Української війни: кейс тимчасово окупованих територій донецької та луганської областей // Вісник

						<p>Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. 2020. Вип. 29</p> <p>5. Грідіна І.М. Війна та освіта на Донбасі / Грідіна І.М., Гедьо А.В. // Вісник «Αγγελιαφόρος» (Греція). – Грудень, 2017. – С. 98-106.</p> <p>Методичні рекомендації:</p> <p>1.Грідіна І.М. Методичні рекомендації для самостійної роботи до дисципліни «Методологія та організація науково-дослідної роботи політолога» для освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за спеціальністю 052 Політологія (третій рівень вищої освіти) / Укладач І.М.Грідіна. Маріуполь: МДУ, 2020. - 42 с.</p> <p>2. Методичний посібник з написання письмових робіт для студентів спеціальності «Міжнародні відносини». – Донецьк – 2013.</p> <p>3. Магістерська робота. Методичні рекомендації для студентів спеціальності «Міжнародні відносини». – Донецьк:ДонНУ, 2007.- 54 с.</p> <p>Стажування: Сертифікат Школи політичної аналітики НаУКМА за підтримки Посольства США в Україні «Аналітичний центр: інструкція з експлуатації» (150 год/5 ЄКТС) від 30.12.2020р.</p>	
156210	Пашина Наталія Полікарпівна	Професор, Основне місце роботи	Історичний факультет	<p>Диплом спеціаліста, Ленінградський орден Трудового Червоного Прапора державний педагогічний інститут ім. А. І. Герцена, рік закінчення: 1977, спеціальність: Історія, Диплом доктора наук ДД 003975, виданий 22.12.2014, Диплом</p>	32	Політична комунікація	<p>Наявність не менше п'яти публікацій у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection; Pashina N.P. Public Influence on Legislative Process in the Problem of Deoccupation of Donbas. // Baltic Journal of European Studies. 2019. Volume: 9. Issue 3. PP. 224–244. Pashina N.P. Regional</p>

кандидата наук
КН 015755,
виданий
31.10.1997,
Атестат
доцента ДЦ
003657,
виданий
21.12.2001,
Атестат
професора АП
001887,
виданий
24.06.2020

Identity in Ukraine:
Formation Factors and
Functions// Studia
Politica. Romanian
Political Science
Review. STUDIA
POLITICA. Romanian
Political Science Review
vol. XIX. no. 3 & 4. –
2019. – 561 с. (С. 491-
517).
Наукові публікації у
наукових виданнях,
включених до
переліку наукових
фахових видань
України:
1. Пашина Н.П., Булик
М.В. Міжетнічні
процеси в
Старобільському
повіті харківської
губернії в кінці XIX
початку XX ст.: на
прикладі мови //
Вісник
Маріупольського
державного
університету. Серія :
Історія. Політологія.
2018. Вип. 20. С.291-
301.
2. Пашина Н.П.
Регіональне лідерство
як стабілізуючий
фактор сучасних
міжнародних відносин
// Вісник МДУ. Серія:
Історія. Політологія.
2018. Вип. 21. С.212 –
217.
3. Пашина Н.П.,
Новакова О.В.
Комунікативна
еволюція політичних
інститутів як умова
переходу від
патримоніальних до
сучасних суспільств //
Науковий часопис
Національного
педагогічного
університету імені М.
П. Драгоманова. Серія
22. Політичні науки та
методика викладання
соціально-політичних
дисциплін. Випуск 29:
збірник наукових
праць. К.: Вид-во НПУ
імені М. П.
Драгоманова, 2020. С.
28-37.
4. Макрополітична
ідентичність як
фактор політичної
безпеки у
багатоскладових
суспільствах
(теоретичний
аспект)// Вісник
Маріупольського
державного
університету. Сер. :
Історія. Політологія. –
2019. – Вип. 26. – 217
с. (С. 164-174).
Підручники,
навчальні посібники,
монографії:
1. Пашина Н. П.

Новакова О.В.
Політичні процеси та політичні відносини: Навчальний посібник. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2016. 359 с.

2. Pashyna N. P. Statist identification of citizens as a stabilization factor for ukrainian society. Man, society, politics: topical challenges of the modernity : collective monograph – Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2019. – P.87-102.

3. Пашина Н. П. Генеза етноструктури Донбасу як фактор регіональної ідентичності Південного Сходу України (1861 – 1900 рр.) монографія Ніжин Видавець ПП Лисенко М.М., 2017. – 264 с. з іл.

4. Пашина Н. П. Луцишин Г. І. Вплив національних меншин на розвиток європейської інтеграції України / An Impact of the National Minorities on the Development of the Ukraine European Integration Wymiar integracji europejskiej. - Olsztyn-Lwow, 2017. - С. 83-90.

5. Пашина Н. П. Формування політичної ідентичності в умовах демократичної трансформації українського суспільства: Монографія. Луганськ: Вид-во «Ноулідж», 2013. 416 с.

6. Південний Схід України в умовах суспільно-політичної кризи / За ред. К. В. Балабанова. Маріуполь : МДУ, 2018. 420 с.

Сертифікат В2 з англійської мови (Baltic Research Institute of Transformation Economic Area, Foreign Department, Test of English General (Upper Intermediat CEF B2/2017/11/15/01))

Стажування: Балтійський науково-дослідний інститут проблем трансформації економічного простору (м. Ріга, Латвія) на тему «Інноваційні освітні технології: досвід

						країн Європейського Союзу та його впровадження в підготовку фахівців з політології та управління» за спеціальністю 052 «Політологія» о обсязі 5 кредитів ECTS (150 годин) (Serija C 20171101). Період навчання: 01.11 по 17.11. 2017 року.	
154052	Нетреба Марина Михайлівна	Доцент, Основне місце роботи	Психолого-педагогічний факультет	Диплом спеціаліста, Маріупольський гуманітарний інститут Донецького державного університету, рік закінчення: 2000, спеціальність: 030502 Російська мова і література, новогрецька мова, Диплом кандидата наук ДК 004264, виданий 19.01.2012	18	Основи педагогіки вищої школи	Наявність не менше п'яти публікацій у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection; 1. Netreba M., Bilyk V., Oliiar M., Martsikhiv Kh., Stoliarchuk L. Educational Issues in the Development of Postmodernism: a Retrospective Review and Current Trends. / Prospects, Educational issues in the development of postmodernism: a retrospective review and current trends. Postmodern Openings. 2020. Vol. 12. No.2. P. 289-300 https://lumenpublishing.com/journals/index.php/po/article/view/2750/2495 2. Shabelnyk T, Rotanova N, Diachenko O, Netreba M., Tonkykh L, Tsilmak O. The Role and Place of Information and Communication Technologies in the Formation of Professional Competencies of Higher Education. Systematic Reviews in Pharmacy, 11 (10), 890- 893. doi:10.31838/srp.2020.10.133 3. Нетреба М.М. Самостоятельная работа в подготовке специалистов в области PR-коммуникаций Корпоративные стратегические коммуникации [Электронный ресурс] : сб. науч.ст. / редкол. : С. В. Дубовик (отв. ред.) [и др.]. Вып. 2. Электрон. дан. (10,93 Мб). Минск : Изд. центр БГУ, 2016. – С. 131-134. Задорожна-Княгиницька Л.В., 4 Нетреба М.М.

Наукові підходи до професійної підготовки педагогів для Нової української школи. Науковий часопис національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 66 : збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. С. 70-75.

5. Нетреба М.М, Тимофеева І.Б. Упровадження цифрових технологій у підготовку майбутніх педагогів. Інноваційна педагогіка. 2019. Випуск 11. Т. 3. 2019. С. 191-195

6. Нетреба М.М. Роль керівника закладу освіти щодо формування бренду галузі освіти в умовах Нової української школи. Науковий журнал «Молодий вчений», № 5.2 (69.2) травень 2019 р. С. 178-182

Наявність апробаційних та/або науково-популярних, та/або консультаційних (дорадчих), та/або науково-експертних публікацій з наукової або професійної тематики загальною кількістю не менше п'яти публікацій;

1. Нетреба М.М. Роль самостійної роботи в підготовці фахівців галузі початкової освіти. Психолого-педагогічний супровід фахового зростання особистості в системі неперервної професійної освіти: матер. Всеукраїнської науковопрактичної конференції (26–27 листопада 2020 року., Бердянський державний педагогічний університет). Бердянськ, 2020. С.190-192

2. Нетреба М.М. Забезпечення якості викладання медіаграмотності у вищому навчальному закладі. Інтернаціоналізація

						<p>як фактор конкурентоспроможності сучасного університету: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (25-26 травня 2017 року). Маріуполь, 2017. С 336-337.</p> <p>Неотреба М.М. Поняття «медіасвіта» та «медіаграмотність» в аспекті якості викладання журналістикознавчих дисциплін. Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи. Маріуполь, 2018. С.315-317</p> <p>4. Горбашевська М.О., Неотреба М.М., Тимофєєва І.Б. Академічна доброчесність – освітянська культура здобувачів вищої освіти. Академічна доброчесність: виклики сучасності : збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 14.10 – 25.10.2019) / Польськоукраїнська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. Варшава, 2019. С. 33-37.</p>	
178231	Гільченко Олена Леонідівна	Завідувач кафедри, Основне місце роботи	Історичний факультет	<p>Диплом спеціаліста, Маріупольський гуманітарний інститут Донецького національного університету, рік закінчення: 2004, спеціальність: 030301 Історія, Диплом кандидата наук ДК 021205, виданий 16.05.2014, Атестація доцента АД 005060, виданий 24.09.2020</p>	14	Політичне консультування	<p>Наявність не менше п'яти публікацій у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection;</p> <p>1. Public Influence on Legislative Process in the Problem of Deoccupation of Donbas. // Baltic Journal of European Studies. 2019. Volume: 9. Issue 3. PP. 224–244.</p> <p>Наукові публікації у наукових виданнях, включених до</p>

переліку наукових фахових видань України:

1. Проблема трансформації сучасного геополітичного коду України / Politicus. № 6. 2020, С.89-95.
2. Гільченко О.Л., Прекрасний Ю.Ю. Сучасні виклики регіональної безпеки в Азіатсько-тихоокеанському регіоні // Вісник МДУ. Серія: Історія. Політологія. 2018. Вип. 22-23. С.138 – 146.
3. Гільченко О.Л., Верютіна Д.М. Політика національної безпеки Німеччини в контексті запобігання викликам «жорсткої» безпеки // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія і політологія / за заг. ред. К. В. Балабанова. Маріуполь, 2017. Вип. 19. С. 116 – 124.
4. Гільченко О.Л., Верютіна Д.М. Роль Німеччини в урегулюванні української кризи // Грані. Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах. 2016. Вип. 3(131).
5. Гільченко О. Хвесік В. Діяльність УВКБ ООН із захисту прав біженців в Україні / Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія і політологія / за заг. ред. К. В. Балабанова. Маріуполь, 2021. Вип. 30.

Підручники, навчальні посібники, монографії:

1. Актуальні проблеми політичних процесів та міжнародних відносин в Україні та країнах світу: колективна монографія / За наук. ред. К. В. Балабанова. — Маріуполь, 2019. — 449 с.
2. Південний Схід України в умовах суспільно-політичної кризи / За ред. К. В. Балабанова. Маріуполь : МДУ, 2018. 420 с.
3. Гаврилова Н.,

						Булик М., Гільченко О, Константинова Ю.В. Зовнішня політика країн Латинської Америки : навчальний посібник. Маріуполь : МДУ, 2020. 397 с. Сертифікат В2 з англійської мови (№ 35/18/19/KR від 28.06.2019) Стажування: участь у міжнародному академічному воркшопі у рамках проекту програми Еразмус+ напряму імені Жана Моне «Відбудова потенціалу європейських студій на українських територіях, що постраждали від конфлікту: осмислюючи виклики та генеруючи рішення», 5-10 липня 2021р.
--	--	--	--	--	--	---

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	ПРН відповідає результату навчання, визначеному стандартом вищої освіти (або охоплює його)	Обов'язкові освітні компоненти, що забезпечують ПРН	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
<i>ПР 02. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.</i>	☒	Методологія та організація наукових досліджень	- вербальні/словесні: лекція, проблемна лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж; - наочні: ілюстрація, демонстрація; - практичні: розробка власної дослідницької траєкторії (концептуалізація та оперціоналізація власного магістерського дослідження); пошук та аналіз інформаційних джерел; планування та проєктування власного дослідження - пояснювально-ілюстративний: мультимедійні презентації, пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами; - дослідницький: кейси, індивідуально-творчі завдання виконується відповідно НДР / траєкторії навчання студента. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.	Поточний контроль: здійснюється на кожному семінарському/практичному у занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірки ступеня та якості засвоєння матеріалу. В процесі поточного контролю оцінюються результати самостійної роботи студента щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи тощо. Форми контролю: усний (опитування, бесіда, моделювання дослідницької ситуації); письмовий (контрольна робота-тест); комбінований (представлення результатів індивідуально-творчого завдання – есе, тези / стаття). Підсумковий контроль: виявлення засвоєння якості освоєння навчальної

			дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу за допомогою заліку у вигляді розв'язання тестових завдань на навчальному порталі MOODLE МДУ.	
		Політична комунікація	<p>З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни «Політичні комунікації» використовуються наступні навчальні технології: проблемні лекції, творчі завдання, робота в Інтернет, кейси, презентації, рольові ігри, візуальне супроводження навчального процесу (відео презентації, відеозаписи тощо)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • поточний (перевірка знань на семінарах, за допомоги виконання самостійних домашніх завдань, проведення бліцопитувань усіх присутніх студентів групи, або вибіркоче опитування частини студентів; захист рефератів (довідей) за обраною темою, презентація наукових досліджень, модульної контрольної роботи); • підсумковий – семестровий (у вигляді заліку). Заліковий контроль формується за результатами поточного, рубіжного контролю та контролю за самостійною роботою студентів.
		Сучасна зарубіжна політологія	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: реферати з політології. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів та діалогічного навчання. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.</p>
<p><i>ПР 01. Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливості сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.</i></p>	☒	Політична аналітика	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • поточний (перевірка знань на семінарах, за допомоги виконання самостійних домашніх завдань, модульної контрольної роботи); • підсумковий – семестровий (у вигляді екзамену).
		Сучасна зарубіжна політологія	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та</p>

	<p>дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: реферати з політології. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів та діалогічного навчання.</p> <p>Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.</p>	<p>семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.</p>
Політична експертиза	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів.</p> <p>Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.</p>
Політична комунікація	<p>З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни «Політичні комунікації» використовуються наступні навчальні технології: проблемні лекції, творчі завдання, робота в Інтернет, кейси, презентації, рольові ігри, візуальне супроводження навчального процесу (відео презентації, відеозаписи тощо)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • поточний (перевірка знань на семінарах, за допомоги виконання самостійних домашніх завдань, проведення блицопитувань усіх присутніх студентів групи, або вибіркове опитування частини студентів; захист рефератів (доповідей) за обраною темою, презентація наукових досліджень, модульної контрольної роботи); • підсумковий — семестровий (у вигляді заліку). Заліковий контроль формується за результатами поточного, рубіжного контролю та контролю за самостійною роботою студентів.
Політичне консультування	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення</p>

			методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.	навчальної дисципліни у формі екзамену.
		Технологія політичного процесу	В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: науково-дослідні завдання. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів. У освітньому процесі використовуються елементи дистанційного навчання. У разі необхідності організації викладання дисципліни повністю в дистанційному режимі всі аудиторні заняття проводяться он-лайн з допомогою Google Meet, посилання на електронний кабінет розміщуються на сторінці курсу на Навчальному порталі безпосередньо перед лекцією, практичним заняттям або заліком.	Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.
<i>Пр оз. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології.</i>	☒	Іноземна мова	<ul style="list-style-type: none"> • словесні: розповідь, бесіда. • наочні: демонстрація, ілюстрація. • практичні: обговорення ситуацій, дискусії, вправи: рецептивно-репродуктивні та рецептивно-продуктивні; мовні. • (лексичні і граматичні), умовно-комунікативні (трансформаційні, на підстановку, доповнення, скорочення й розширення висловлювання, розкриття змісту тексту, знаходження в тексті окремих місць (абзаців, речень), які ілюструють певні положення і є відповіддю на попередньо поставлене питання або відповідають попередньо складеному плану, питально-відповідні тощо) та комунікативні (проблемно-пошукові); усні та письмові. 	Під час поточного контролю оцінюються відповіді здобувача вищої освіти на практичних заняттях, результати самостійної роботи, а також якість виконання ІНДЗ. Заліковий тест складається з питань відкритої форми (без зазначеної відповіді) з метою перевірки якості засвоєння матеріалу на рівні продуктивної діяльності. Екзаменаційні завдання складаються із лексико-граматичного тесту, що містить питання закритої форми із вибором однієї правильної відповіді для перевірки якості засвоєння матеріалу на рівні репродуктивної діяльності та усної теми - завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (власного висловлення) для перевірки рівня сформованості продуктивних умінь.
		Методологія та організація наукових досліджень	<ul style="list-style-type: none"> - вербальні/словесні: лекція, проблемна лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж; - наочні: ілюстрація, демонстрація; - практичні: розробка власної дослідницької траєкторії (концептуалізація та оперціоналізація власного магістерського 	Поточний контроль: здійснюється на кожному семінарському/практичному у занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірки ступеня та якості засвоєння матеріалу. В процесі поточного контролю оцінюються результати самостійної робота студента щодо

			<p>дослідження); пошук та аналіз інформаційних джерел; планування та проєктування власного дослідження</p> <p>- пояснювально-ілюстративний: мультимедійні презентації, пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;</p> <p>- дослідницький: кейси, індивідуально-творчі завдання виконується відповідно НДР / траєкторії навчання студента.</p> <p>Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.</p>	<p>повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи тощо.</p> <p>Форми контролю: усний (опитування, бесіда, моделювання дослідницької ситуації); письмовий (контрольна робота-тест); комбінований (представлення результатів індивідуально-творчого завдання – есе, тези / стаття).</p> <p>Підсумковий контроль: Виявлення засвоєння якості освоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу за допомогою заліку у вигляді розв'язання тестових завдань на навчальному порталі MOODLE МДУ.</p>
	Академічне письмо		<p>- вербальні/словесні: лекція, проблемна лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж;</p> <p>- наочні: ілюстрація, демонстрація);</p> <p>- практичні: кейси, розробка власної дослідницької траєкторії за допомогою створення академічних / наукових текстів;</p> <p>- пояснювально-ілюстративний: мультимедійні презентації, пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;</p> <p>- дослідницький: індивідуально-творчі завдання виконується відповідно НДР / траєкторії навчання студента.</p> <p>Основними формами навчання є лекції, практичні заняття, кейси, самостійна робота студентів.</p>	<p>Поточний контроль: здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірки ступеня та якості засвоєння матеріалу. В процесі поточного контролю оцінюються результати самостійної роботи студента щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи тощо.</p> <p>Форми контролю: усний (опитування, бесіда, моделювання дослідницької ситуації); письмовий (контрольна робота-тест); комбінований (представлення результатів індивідуально-творчого завдання – стаття).</p> <p>Підсумковий контроль: Виявлення засвоєння якості освоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу за допомогою заліку у вигляді розв'язання тестових завдань на навчальному порталі MOODLE МДУ.</p>
<p><i>ПР 04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення</i></p>	☒	Політичне консультування	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки).</p> <p>Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.</p>

<p>поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.</p>			<p>навчальній діяльності студентів. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.</p>	
		Політична аналітика	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.</p>
		Політична експертиза	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.</p>
		Політична комунікація	<p>З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни «Політичні комунікації» використовуються наступні навчальні технології: проблемні лекції, творчі завдання, робота в Інтернет, кейси, презентації, рольові ігри, візуальне супроводження навчального процесу (відео презентації, відеозаписи тощо)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • поточний (перевірка знань на семінарах, за допомоги виконання самостійних домашніх завдань, проведення блищопитувань усіх присутніх студентів групи, або вибіркове опитування частини студентів; захист рефератів (доповідей) за обраною темою, презентація наукових досліджень, модульної контрольної роботи); • підсумковий — семестровий (у вигляді заліку). Заліковий контроль формується за результатами поточного, рубіжного контролю та контролю за самостійною роботою студентів.
<p>ПР об. Критично осмислювати принципи</p>	☒	<p>Технологія політичного процесу</p>	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та</p>

<p>здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.</p>			<p>дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: науково-дослідні завдання. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів. У освітньому процесі використовуються елементи дистанційного навчання. У разі необхідності організації викладання дисципліни повністю в дистанційному режимі всі аудиторні заняття проводяться он-лайн з допомогою Google Meet, посилання на електронний кабінет розміщуються на сторінці курсу на Навчальному порталі безпосередньо перед лекцією, практичним заняттям або заліком.</p>	<p>семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.</p>
	<p>Політична комунікація</p>		<p>Проблемні лекції, творчі завдання, робота в Інтернет, кейси, презентації, рольові ігри, візуальне супроводження навчального процесу (відео презентації, відеозаписи тощо)</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.</p>
	<p>Сучасна зарубіжна політологія</p>		<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: реферати з політології. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів та діалогічного навчання. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.</p>
<p>ПР 05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.</p>	<p>☒</p>	<p>Політична аналітика</p>	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.</p>

			знайти відображення в навчальній діяльності студентів. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.	
		Політична експертиза	В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.	Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.
<i>ПР 07. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.</i>	☒	Основи педагогіки вищої школи	В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.	Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.
		Політична комунікація	проблемні лекції, творчі завдання, робота в Інтернет, кейси, презентації, рольові ігри, візуальне супроводження навчального процесу (відео презентації, відеозаписи тощо)	<ul style="list-style-type: none"> • поточний (перевірка знань на семінарах, за допомогою виконання самостійних домашніх завдань, проведення бліцопитувань усіх присутніх студентів групи, або вибіркоче опитування частини студентів; захист рефератів (доповідей) за обраною темою, презентація наукових досліджень, модульної контрольної роботи); • підсумковий – семестровий (у вигляді заліку). Заліковий контроль формується за результатами поточного, рубіжного контролю та контролю за самостійною роботою студентів.
		Технологія політичного процесу	Словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні:	Поточний контроль здійснюється під час

			<p>демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: науково-дослідні завдання. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів. У освітньому процесі використовуються елементи дистанційного навчання. У разі необхідності організації викладання дисципліни повністю в дистанційному режимі всі аудиторні заняття проводяться он-лайн з допомогою Google Meet, посилання на електронний кабінет розміщуються на сторінці курсу на Навчальному порталі безпосередньо перед лекцією, практичним заняттям або заліком.</p>	<p>проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.</p>
<p><i>Пр о8. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.</i></p>	☒	<p>Методологія та організація наукових досліджень</p>	<p>- вербальні/словесні: лекція, проблемна лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж; - наочні: ілюстрація, демонстрація; - практичні: розробка власної дослідницької траєкторії (концептуалізація та оперціоналізація власного магістерського дослідження); пошук та аналіз інформаційних джерел; планування та проєктування власного дослідження - пояснювально-ілюстративний: мультимедійні презентації, пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами; - дослідницький: кейси, індивідуально-творчі завдання виконується відповідно НДР / траєкторії навчання студента. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.</p>	<p>Поточний контроль: здійснюється на кожному семінарському/практичному у занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірки ступеня та якості засвоєння матеріалу. В процесі поточного контролю оцінюються результати самостійної робота студента щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи тощо. Форми контролю: усний (опитування, бесіда, моделювання дослідницької ситуації); письмовий (контрольна робота-тест); комбінований (представлення результатів індивідуально-творчого завдання – есе, тези / стаття). Підсумковий контроль: виявлення засвоєння якості освоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу за допомогою заліку у вигляді розв'язання тестових завдань на навчальному порталі MOODLE МДУ.</p>
		<p>Академічне письмо</p>	<p>- вербальні/словесні: лекція, проблемна лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж; - наочні: ілюстрація, демонстрація); - практичні: кейси, розробка власної дослідницької траєкторії за допомогою створення академічних / наукових текстів; - пояснювально-ілюстративний: мультимедійні презентації, пред'явлення готової інформації викладачем та її</p>	<p>Поточний контроль: здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірки ступеня та якості засвоєння матеріалу. В процесі поточного контролю оцінюються результати самостійної робота студента щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи тощо. Форми контролю: усний</p>

		засвоєння студентами; - дослідницький: індивідуально-творчі завдання виконується відповідно НДР / траєкторії навчання студента. Основними формами навчання є лекції, практичні заняття, кейси, самостійна робота студентів.	(опитування, бесіда, моделювання дослідницької ситуації); письмовий (контрольна робота-тест); комбінований (представлення результатів індивідуально-творчого завдання – стаття). Підсумковий контроль: Виявлення засвоєння якості освоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу за допомогою заліку у вигляді розв'язання тестових завдань на навчальному порталі MOODLE МДУ.	
	Іноземна мова	<ul style="list-style-type: none"> • словесні: розповідь, бесіда. • наочні: демонстрація, ілюстрація. • практичні: обговорення ситуацій, дискусії, вправи: рецептивно-репродуктивні та рецептивно-продуктивні; мовні. • (лексичні і граматичні), умовно-комунікативні (трансформаційні, на підстановку, доповнення, скорочення й розширення висловлювання, розкриття змісту тексту, знаходження в тексті окремих місць (абзаців, речень), які ілюструють певні положення і є відповіддю на попередньо поставлене питання або відповідають попередньо складеному плану, питально-відповідні тощо) та комунікативні (проблемно-пошукові); усні та письмові. 	Під час поточного контролю оцінюються відповіді здобувача вищої освіти на практичних заняттях, результати самостійної роботи, а також якість виконання ІНДЗ. Заліковий тест складається з питань відкритої форми (без зазначеної відповіді) з метою перевірки якості засвоєння матеріалу на рівні продуктивної діяльності. Екзаменаційні завдання складаються із лексико-граматичного тесту, що містить питання закритої форми із вибором однієї правильної відповіді для перевірки якості засвоєння матеріалу на рівні репродуктивної діяльності та усної теми - завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (власного висловлення) для перевірки рівня сформованості продуктивних умінь.	
	Політична комунікація	проблемні лекції, творчі завдання, робота в Інтернет, кейси, презентації, рольові ігри, візуальне супроводження навчального процесу (відео презентації, відеозаписи тощо)	<ul style="list-style-type: none"> • поточний (перевірка знань на семінарах, за допомоги виконання самостійних домашніх завдань, проведення блищопитувань усіх присутніх студентів групи, або вибіркоче опитування частини студентів; захист рефератів (доповідей) за обраною темою, презентація наукових досліджень, модульної контрольної роботи); • підсумковий – семестровий (у вигляді заліку). Заліковий контроль формується за результатами поточного, рубіжного контролю та контролю за самостійною роботою студентів. 	
<p>ПР 09 Здійснювати об'єктивний аналіз та експертизу політичної інформації та якісно її обробляти; надавати</p>	☐	Політична аналітика	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи,</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе,</p>

<p>замовникам різних рівнів теоретичну і методичну допомогу з вивчення та аналізу політичного життя суспільства і давати оцінку прийнятним рішенням та ймовірним ризикам</p>		<p>індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.</p>	<p>аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.</p>
	<p>Політична експертиза</p>	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.</p>
	<p>Політична комунікація</p>	<p>проблемні лекції, творчі завдання, робота в Інтернет, кейси, презентації, рольові ігри, візуальне супроводження навчального процесу (відео презентації, відеозаписи тощо)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • поточний (перевірка знань на семінарах, за допомоги виконання самостійних домашніх завдань, проведення блицопитувань усіх присутніх студентів групи, або вибіркоче опитування частини студентів; захист рефератів (доповідей) за обраною темою, презентація наукових досліджень, модульної контрольної роботи); • підсумковий — семестровий (у вигляді заліку). Заліковий контроль формується за результатами поточного, рубіжного контролю та контролю за самостійною роботою студентів.
	<p>Політичне консультування</p>	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.</p>

			студентів. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.	
<p><i>ПР 10 Професійно застосовувати комунікаційні взаємозв'язки із структурами, організаціями та особами на різних владних та суспільних рівнях; виконувати консультаційні експертно-аналітичні функції на національному та міжнародному рівні.</i></p>	☐	Політична аналітика	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів.</p> <p>Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.</p>
		Політична експертиза	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів.</p> <p>Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.</p>
		Політичне консультування	<p>В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів.</p> <p>Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.</p>
		Політична комунікація	<p>Проблемні лекції, творчі завдання, робота в Інтернет, кейси, презентації, рольові</p>	<p>• поточний (перевірка знань на семінарах, за допомоги виконання самостійних</p>

			<p>ігри, візуальне супроводження навчального процесу (відео презентації, відеозаписи тощо)</p>	<p>домашніх завдань, проведення бліцопитувань усіх присутніх студентів групи, або вибіркоче опитування частини студентів; захист рефератів (доповідей) за обраною темою, презентація наукових досліджень, модульної контрольної роботи);</p> <ul style="list-style-type: none"> • підсумковий — семестровий (у вигляді заліку). Заліковий контроль формується за результатами поточного, рубіжного контролю та контролю за самостійною роботою студентів.
--	--	--	--	--